Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 484
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 (Ն. Տ.) 25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885
15 ԶԻԼԳԱՏԷ 1302

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ արծաթ	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց » և տեղական թղթատարով՝ տարեկան » »	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով՝ վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է,
Խմբագրութեան ղրկուած ամէն նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր:

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գործակալութեան ձեռամբ, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 12 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ Ի ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ
(ԹԱՅՄԶԻՆ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Ծանր և անհաճոյ դէպք մ'եկաւ խանգարել այն այցելութիւն, զոր ֆրանսացի գրագէտք, հեղինակք, լրագրապետք և արուեստագէտք այս պահուս կուտան Հունգարիոյ:

Հունգարիոյ գաւառները պտոյտ մ'ընել որոշուած լինելով, ֆրանսացի հիւրերն իրենց մաճառ բարեկամներով ճամբայ ելան, և ուրբաթ օրն հասնելով Դադրա Ֆիւրէտ, հրաւիրեցան Կոմսուհի Ֆորկախի բնակարանը: Պ. տը Լէսէբս և միւս ֆրանսացի հիւրերն արժանավայել ընդունելութիւն գտան. բայց երբ կարգն եկաւ մաճառ խմբագիրներն ընդունելու, Կոմսուհւոյն բարեկամք, որք ազնուականներ էին և ազնուականուհիներ, աչքի զարնող եղանակաւ մը՝ անտես ըրին զանոնք:

Զայս դիտելով, ֆրանսացի հիւրերը խորհրդակցութիւն մ'ունեցան, և ամենքն ի միասին, ի բաց առեալ զՊ. տը Լէսէբս որ գործէն տեղեկութիւն չունէր, ապարանէն մեկնեցան ընկերակցութեամբ իրենց մաճառ բարեկամաց: Այս ցոյցին մեծագոյն նշանակութիւն մը տալու համար, դուրս ելան ճիշդ նոյն վայրկենին երբ Կոմս Կէզա Զիչի, միաթեւ դաշնակահարը, կը սկսէր դաշնակ ածել իրենց պատուոյն համար:

Ֆրանսացիք վեհանձն ոգի մը ցոյց տուին՝ իրենց վիրաւորեալ մաճառ բարեկամաց դատն ընդգրկելով, և եթէ, ինչպէս մաճառ խմբագիրք ոմանք ըսին, Ֆորկախ Կոմսուհւոյն ազնուական հիւրերը կ'ուզէին ազնուապետական հպարտութեան ցոյց մ'ընել լրագրապետներու դէմ, այնպիսի յիմարական ռամկամտութիւն մը անարդարանալի էր: Կ'երեւի սակայն թէ Հունգարիոյ բարձրագոյն դասուց ոմանց մէջ դժգոհութեամբ կը դիտուէր քաղաքական նշանակութիւնը, զոր Ֆրանսացւոց այցելութիւնն ի Հունգարիա տակաւ կը ստանար, շնորհիւ կարգ մը հակագերմանական միջադէպերու, որք ծանուցուած են արդէն: Բայց իրենց այս դժգոհութիւն նոյն իսկ ֆրանսացի հիւրերուն դէմ ցոյց տալ հակառակ համարելով քաղաքավարութեան տարրական օրինաց, մաճառ ազնուականք՝ թերի մտածմամբ մը՝ ուզած են պատժել իրենց հայրենակիցներն որք կ'առաջնորդեն հիւրերուն, որպէս զի Հունգարաց ստուար մեծամասնութեան շահուց հակառակ ցոյցեր ընել չտան:

Ի սկզբան Հունգարական Արուեստահանդէսի Մասնախումբը մտադիր էր անգլիացի հեղինակներ և արուեստագէտներ ևս հրաւիրել. բայց պատշաճ թուեցաւ Անգլիացիներ հրաւիրելու համար պէտք եղած միջոցները շատ ուշ ձեռք առնուելով, միայն Ֆրանսացիք եկան ի Բէշդա: Մաճառք, որք իրենց մէջ նշանաւոր օտարազգիներ տեսնել միշտ պատիւ կը համարին, սրտագին ընդունելութիւն մը տուին Ֆրանսացւոց: Բայց երբ ֆրանսացի խմբագիրք ոմանք կը կարծեն թէ Մաճառք այս ընդունելութեամբ կ'ուզէին ցոյց մ'ընել իրենց հայրենիքը գերմանացնելու համար ի Պէրլին և ի Վիէննա պատրաստուած խորհրդոց դէմ, անշուշտ հետաքրքրաշարժ ոգեւորութիւն մը կը ցուցնեն իրաց վիճակին որ կայ հիմակ Աւստրօ-Հունգարիոյ մէջ:

Այդպիսի կարծիքներ կրնային արդարանալ Պախ Կոմսին օրով, երբ երկար ժամանակէ հետէ լքեալ այն «կեդրոնացման» աշխարհավարութիւնն ի կիրառութեան էր: Բայց, նկատելով թէ Աւստրիական Տէրութեան Գերմանք քաղաքական անյոյս փոքրամասնութիւն մ'են այժմ, նկատելով թէ Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մեծամասնութիւնը սլաւ տարրերէ կազմեալ է, և թէ Հունգարիա այնպիսի կատարեալ անկախութիւն մը կը վայելէ որ իւր արդար բաժինէն աւելի ազդեցութիւն մը կը բանեցնէ Տէրութեան աշխարհավարութեան վրայ, բոլոր այս նկատումներով, Մաճառներն իրենց կամաց հակառակ գերմանացնելու խօսքն իսկ չի կրնար լինել: Ընդհակառակն, Մաճառներն իրենք են որ Գերմանիոյ հետ աւելի սերտ միութեան մը փափաք կը ցուցնեն: Գերմանիոյ հետ մաքսային միութեան մը ջերմագոյն կուսակիցք Հունգարիոյ Խորհրդարանին մէջ են, և այս մասին ընդդիմադիր կուսակցութեան պետն համամիտ է կառավարութեան: Դիտելի է որ Մաճառներուն արտաքին տնտեսական աշխարհավարութեան հակառակորդներն են այսօր Աւստրիոյ գերմանացի Ազատականք, որք չեն ուզեր մաքսային միութեամբ մը Աւստրիան զրկել իւր անկախութենէն ի նպաստ Գերմանիոյ:

Այն Ֆրանսացիներ որք Հունգարիոյ վրայ տեղեկութիւն քաղած են առաւելապէս զբօսացուցիչ քան հրահանգիչ գիրքերէ, կրնան անգիտացած լինել այս իրողութիւններ. բայց եթէ թարգմանել տալով կարդան քաղաքական յօդուածները զորս Բէշդէր Լօյդ, Էլլէնէօր և Նէմզէթ նման Հունգարական գլխաւոր լրագրեր կը հրատարակեն օր ըստ օրէ, պիտի համոզուին թէ Մաճառք, ո'րչափ ևս ջերմ հիացումն տածեն ֆրանսացի հեղինակներու, չարադիրներու և արուեստագէտներու վրայ, չեն դադրիր սակայն քաղաքական հզօր յարում մ'ունենալէ առ Պիզմարք իշխանն:

Բէշդայի Արուեստահանդէսին բացման առթիւ Բրուսիոյ առեւտրական նախարարը նոյնչափ ջերմապէս ընդունուած էր որչափ նոյն իսկ ֆրանսացի հիւրերը:

Դալով Դադրա Ֆիւրէտի գործին, կը ծանուցուի թէ անոր հետեւանքը պիտի լինի ատրճանակով մենամարտ մը ի մէջ Զիչի կոմսին և Պ. Քարլ Բուլցքի, մին ի մաճառ լրագրապետաց որ Կոմսուհւոյն ապարանին մէջ ինքզինք անարգուած կը նկատէ: Երբ այս երկու պարոնայք գնտակներ փոխանակեն, յուսալի է թէ ֆրանսացի հիւրերն իրենց ի Հունգարիա այցելութիւնը պիտի կրնան վերջացնել առանց նորանոր անհաճոյ դէպքերու:

* * *

Թայմզին Բարիզեան Թղթակիցն ալ հետեւեալը կը հեռագրէ:

Արքեդուքս Ռոդէֆ չնախագահեց խնճոյքին զոր տուաւ ֆրանսացի հիւրերուն ի Բէշդա, և կը հաստատուի թէ Աւստրիոյ Կայսրն ինք խնդրած էր Արքեդուքսէն չնախագահել: Լրագրե[illegible] միջամտած է Քալնոքի կոմսին խնդրանօք, որուն նոյն իմաստով փափաք մը յայտնած պէտք է լինի Պիզմարք Իշխանն: Այս տեղեկութիւնք և ենթադրութիւնք ճիշդ կ'երեւին, որովհետեւ Արքեդուքսն է որ նուիրած և կազմած էր խնճոյքն և բոլոր ծախքը վճարած, և որպէս զի վերջին ժամուն յանկարծ հրաժարէր նախագահելէ, պէտք է որ բարձրագոյն միջամտութիւն մը տեղի ունեցած լինէր: Այս ամենայն կը ցուցնէ թէ՝ Պիզմարք Իշխանին կարծեօք՝ հակազդեցման զգացում մը կայ ֆրանքօ-մաճառական ցոյցին ներքեւ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իսլանտա կղզւոյն բնակիչք, որք ազգաւ և լեզուաւ Տանիմարքացի են, վարչական ինքնօրինութիւն կը խնդրեն: Իրենք խելացի և աշխատասէր ժողովուրդ մ'են, և քաղաքական կեդրոնէն հեռի են յոյժ, բեւեռային ծովուն մէջ գտնուելով: Իսլանտացիք Եւրոպիոյ ամենէն բարեկիրթ ժողովուրդը կրնան համարուիլ, ըստ վիճակագրաց: Տանիմարքայի կառավարութիւնը, սակայն, հաշտ աչօք չի նայիր անոնց այս պահանջման, և չի հաճիր գէթ նոյնչափ ինքնօրինութիւն տալ Իսլանտացւոց, որչափ Անգլիա տուած է իւր գաղթականութեանց:

—Պերլինէ կը հեռագրուի օգոստ. 20ին թէ Բոզէնի նահանգին Ինովրացլաւ գաւառակին մէջ հաստատեալ 700 Ռուսահպատակ (Ռուսիոյէն եկած Բոլոնացիներ) Բրուսիական հողէն դուրս ելնելու հրաման ստացած են:

—Քոնկոյի եւրոպական կառավարութիւնն արգիլած է հրացանոց և ռազմամթերաց վաճառումը Քոնկոյի բնիկներուն: Յատուկ արտօնագիր պարտին ստանալ անոնք որ այսպիսի նիւթոց վաճառմամբ և փոխանակութեամբ կ'ուզեն զբաղիլ:

—Աղեքսանդրիայէ կը հեռագրուի թէ Եգիպտոսի կրօնային մարմնոց կողմէ սաստիկ ընդդիմութիւն ցոյց կը տրուի Նուպար փաշայի քաղաքականութեան, որ առաւելապէս Անգլիոյ կողմը կը յարի:

—Ֆրանսացի նախկին դիւանագէտ Պ. Ռոթան, որ «Լիւքսեմպուրկի գործն» և «Գերմանիա և Իտալիա» անուն գիրքեր հրատարակած է, և հակազդերման ոգւով տոգորեալ ուրիշ հրատարակութիւններ ըրած է, այս օրերս Ալզաս-Լօռենի կառավարութենէն հրաման ստացաւ դուրս ելնելու Ալզասէն, ուր տուն և ագարակ ունի: Պ. Ռոթան վերջերս անդամ էր Հայրենասիրաց Ընկերութեան մը ի Ֆրանսա, և այս եղեր է անմիջական պատճառ իւր արտաքսման:

—Անգլիա առարկութիւն չըներ Քարոլինեան կղզեաց գրաւման ի Գերմանիոյ:

—Իռլանտայի մէջ Եղեռնոյին բացառիկ Օրէնքին պայմանաժամն անցեալ ուրբաթ լրացաւ: Որովհետեւ, ինչպէս կը յիշուի, պահպանողական նախարարութիւնը չնորոգեց այս Օրէնքը, Իռլանտայի մէջ ուրախութեան մեծ ցոյցեր կատարեցան նոյն օր:

—Դահիրէէ կը հեռագրուի թէ յուլիս 26ին արիւնահեղ կռիւներ տեղի ունեցած են Խարդումի մէջ: Ամէրին յարձակեր է կառավարական գանձարանին վրայ, և ամեն ինչ աւար առնլով, սպաններ է գանձապահն, այսինքն Մէհտիական վարչութեան Ելեւմտից դժբախտ Նախարարը: Մէհտիին ոչինչ նուազ դժբախտ յաջորդն, Ապտուլլահ, և իւր սպարապետ Մուհամմէտ-էլ-Խայր, որք ապստամբաց գլխադրել [illegible]

—Ֆիլատէլֆիայէ կը հեռագրուի թէ շատ Առեւտրական Սենեակներ, սրտատանջութեամբ տեսնելով գործոց դադարումը, կ'ուզեն խնդրել Նախագահէն որ Միացեալ Նահանգաց Խորհրդարանն յարտաքոյ կարգի նստաշրջան հրաւիրէ, որպէս զի արուեստից և ճարտարագործութեան օգնելու համար տնօրինութիւններ որոշուին: Բայց Պ. Քլիվլէնտ, որ չի հաւատար թէ Խորհրդարանը կրնայ դարման գտնել այդպիսի վիճակի մը, չպիտի հաւանի եղեր Առեւտրական Սենեակաց պահանջման:

ՖՐԱՆՍԱ. Օգոստ. 15ին ի Ման սկըսան կարգ մը հանդէսներ ի պատիւ հանգուցեալ Շանզի զօրավարին, որ, ինչպէս կը յիշուի, Պ. Կամպէդդայի հետ գրեթէ մի և նոյն ժամանակ և նոյնպէս յանկարծական կերպիւ մեռաւ: Շանզի զօրավարը մեծ անուն թողած է իւր հայրենակցաց մէջ, որովհետեւ Լուարի բանակին հրամանատար երբ Ֆրանսայի կանոնաւոր բանակները գերի ինկած էին Գերմանաց ձեռք, և Հայրենեաց կարի դառն մէկ ճգնաժամին մէջ, եղաւ այն սակաւաթիւ հայրենասէրներէն որք ո'չ միայն հաւատք ունեցան Ֆրանսայի ճակատագրոյն վրայ, այլ նաեւ առաքինութիւն ունեցան գործով ապացուցանելու իրենց հաւատքն, ուղղելով «Ազգային Պաշտպանութեան» գլխաւորական ճիգերն ու շարժումները:

Ման քաղաքին փողոցներն ու հանրային ու մասնաւոր շէնքերը դրօշազարդեալ էին, և քաղաքն ու քաղաքացիք, ուրիշ ամեն [illegible], կը մասնակցէին հայրենասիրական հանդիսին: Այսպիսի հանդէսներ իրական նշանակութիւն մ'ունին, այնու զի ժողովրդեան սրտին մէջ վառ կը պահեն հայրենասիրական զգացումներն, որք անձնաւորեալ են ազգասէր քաղաքացիներու կենաց պատմութեան մէջ:

Մերձակայ գաւառներէն մեծ բազմութիւնք համախմբեալ էին ի Ման, ընդ որս «Ազգային Պաշտպանութեան» մասնակցած զինուորներ: Կարգ մը զինուորական հանդէսներ տեղի ունեցան, մասնակցութեամբ թնդանօթաձիգ զօրաց և հեծելազօրաց: Իրիկունը ներքին գործոց նախարար Պ. Ալլէն Դարժէ հըրապարակային ընդունելութիւն մ'ըրաւ: Ներկայացեալց մէջ էր Շանզի զօրավարին մէկ որդին: Ընդունելութեան միջոցին ջահագնացութիւն մը եղաւ փողոցներու մէջ, մասնակցութեամբ զինուորաց և քաղաքացւոց: Օգոստոս 16ին պարզուեցաւ արձանն, որ կը ներկայացնէր Շանզի զօրավարն և կարգ մը խորաքանդակներ, որք Լուարի բանակին զանազան երեւոյթները կը յիշեցնէին: Հայրենասիրական ճառեր խօսեցան Բանփիլոնի զօրավարը, Պ. Պ. Ալլէն Դարժէ, Բորդըլէ և Տէրուլէտ, այս վերջինը ի դիմաց Ալզաս-Լօռէնի Հայրենասիրաց Ընկերութեան, որ Գերմանաց, մանաւանդ [illegible] տէ թէ ի'նչ կրնայ ընել Հայրենասիրաց Ընկերութիւն մը, քանի որ պատմութիւնը կը ցուցնէ մեզ թէ ի Պերլին կազմեալ Հայրենասիրաց Ընկերութիւն մ'էր որ առաջին արթնցուց Գերմանաց սրտին մէջ Նաբոլէոն Առաջնոյ տիրապետութեան ընդդիմանալու և օտար երկրակալութեան լուծը թօթափելու փափաքն, և ընձեռեց առաջին միջոցներն այս հայրենասիրական ազնիւ նպատակին իրագործման: (Պ. Ռոթան, որ արտաքսումը ծանուցինք վերեւ, անդամ կը կարծուէր Հայրենասիրաց Ընկերութեան Ալզաս-Լօռէնի, թէև, արտաքսման հրամանագրոյն ելնելէն յետոյ, Պ. Ռոթան հրատարակած է թէ ինք անդամ չէր նոյն մարմնոյ):

ԴՐԱՆՍԻԼՈՒԱՆԻԱ. Մօռնինկ Փօսթ լրագրին մէկ թղթակիցն, որ շրջած է ի Դրանսիլուանիա, կը նկարագրէ Աւստրիական Կայսրութեան այս մասն, և ի մէջ այլոց կը գովէ Դրանսիլուանիոյ հայ աղջիկներուն աղւորութիւնն, որք իրենց սեւ մազերով, սեւ աչքերով և թուխ դիմօք փայլուն հակապատկեր մ'էին եղեր խարտեաշ Ռումանուհեաց: Այս Հայուհիք և Ռումանուհիք Լոնտոնի առաջնակարգ պարասրահի մը մէջ խորին տպաւորութիւն մ'ընել կարենալու չափ գեղեցիկ են եղեր:—Այս փառաւոր վկայութեան առթիւ, ի'նչ պիտի մտածեն այն օտարամոլ Հայեր որք հայ աղջկանց գեղեցկութիւնն եւրոպական գեղեցկութիւններէ ստորին կը համարին անխտրօրէն:

ՈՍԿԻ ՅԵԳԻՊՏՈՍ. Կարելի չէ ինն միլիոն ոսկւոյ մետաղեայ գումարը գտնել Եգիպտոսի մէջ, գլխաւոր հաստատութեանց ձեռք, որպէս զի Լոնտոնէ փոխանակագրեր քաշելով ի հաշիւ եգիպտական փոխառութեան անմիջապէս վճարել կարելի լինի: Հետեւապէս, փոխառութեան մէկ մասը Լոնտոնէ յԵգիպտոս կը ղրկուի մետաղեայ հնչուն դրամով: Առաջին թերավճարն ամսոյս 17ին Լիվըբուլէ ճամբայ հանուեցաւ, Մոսի Սե[illegible]ըլ» շոգենաւով, Աղեքսանդրիա տարուելու համար: Այս թերավճար կը բաղկանար 500,000 անգլ. ոսկիէ, սնտուկներու մէջ պահուած, որք Լոնտոնէ յատուկ շոգեկառքով փոխադրեցան ի Լիվըբուլ, Անգլիոյ Դրամատան մէջ լցուելէ յետոյ: Քանի մը պարոնայք մօտէն կը հսկէին թանկագին գանձուն ապահովապէս զետեղման Մոսի ընտիր շոգենաւուն մէջ:

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ. Անգլիոյ Նախարարապետն, որ երեք շաբաթ ծովու վըրայ պտըտելու համար ճամբայ ելած է մեծահարուստ բարեկամի մը շոգենաւով, այն ատենէն հանգարտութիւն կ'ուզէ վայելել, որ հրաման տըւած է որպէս զի նամակներ իսկ չըղըրկուին իւր ետեւէն: Այսու ամենայնիւ, ամսոյս 16ին Քրիստիանիա (Տանիմարքայի մայրաքաղաքն) ելնելով, Բողոքականաց ժողովարանին մէջ երկնային պաշտաման ներկայ գտնուած է, և անմիջապէս յետոյ շոգենաւ վերադարձեր [illegible]

ՍԵՐՊԻԱ. Պելկրատէ կը հեռագրուի թէ նախարարական կուսակցութեան անդամ Երեսփոխան Պ. Եաքովլիվիչի սպանումը կուսակցական գժտութեան մը կը վերագրուի, և աւազակներու գործ չէ: Երկու արմատական Երեսփոխաններ որոց դէմ կասկած կայ թէ մաս ունէին սպանութեան մէջ, բանտարկուած են:

ՍԸՐ ՉԱՐԼԶ ՏԻԼՔ. Գրած էինք արդէն Սըր Չարլզի դէմ եղած ամբաստանութիւնն, որուն առաջի դատարանաց հերքման սպասելով, Սըր Չարլզ իմացուցած էր իւր ընտրողաց թէ պատրաստ է հրաժարիլ վերընտրելիութենէն: Որովհետեւ Սըր Չարլզ հրապարակաւ կը յայտարարէ թէ Պ. Քրոֆորտի կողմէ իրեն դէմ ուղղեալ ամբաստանութիւնն անհիմն է, իւր ընտրողք, հաւատալով իւր այս պարզ յայտարարութեան, միաձայնաւ վճռած են վերընտրել զինք առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ:

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Սպանօ-գերմանական վէճը լուծման մը յանգելու երեւոյթ չունի դեռ: Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Սպանիա, տեսնելով թէ Գերմանիա հողագնդիս չորս կողմը պարապ հողեր կը փնտռէ գրաւելու, ացնելներն աճապարեր է իրապէս տիրելու Քարոլինեան Արշիպեղագոսին. բայց գերմանացի հիւպատոսք՝ հոտ առնլով՝ կ'իմացնեն իրենց կառավարութեան, որ Մատրիտի կառավարութենէն աւելի փութաջան գտնուելով, սպանիական այն իրական գրաւումէն առաջ ձեռքը կը դնէ յիշեալ Արշիպեղագոսին վրայ:

ՌՈՒՍԻԱ. Սէ[illegible] Կոզէթ կըսէ թէ 200 Թունկուզներ յարձակեր են Սիպերիոյ Ենիսէիսկի նահանգի Թուրուխանսկ քաղաքին վրայ, նպատակ ունենալով բռնութեամբ տիրել վառօ-

---

— 127 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Դ.

ԽՈՒԹՔ

Ճօն Մանկլս, իւր վիճակին վտանգներուն վրայ խորհելով հանդերձ, նաւադողին սանդուղը ծածկող տախտակէ կնգուղին յեցած՝ մտիկ կ'ընէր ալեաց ընկրկման շառաչիւնն և կը ջանար թափանցել խոր աղջամուղջը: Կը հարցնէր ինքնիրեն թէ արդեօք ո'րչափ հեռի էր բաղձալի և միանգամայն երկիւղալի ցամաքը: Խրուտներն երբեմն ցամաքէն մինչեւ քանի մը փարսախ հեռի կը տարածին: Դուզնաքեայ կուրը պիտի կրնա՞ր տոկալ քիչ մ'երկար ուղեւորութեան:

Մինչ Ճօն՝ այս մտածութեամբք զբաղեալ՝ քիչ մը լոյս կը խնդրէր խաւարամած երկինքէն, ուղեւորուհիք, անոր խօսքին վստահելով, հանդարտ կը ննջէին իրենց խշտեակներուն վրայ: Նաւուն անշարժութիւնը քանի մը ժամ հանգիստ կուտար անոնց: Ճօն և ընկերք ալ, ոչ ևս լսելով արբեալ նաւազներուն կառանչները, կարճ՝ բայց կազդուրիչ քուն մը կ'առնուին, և, առաւօտեան ժամը մէկին (կէս գիշերը մէկ ժամ անցած) խոր լռութիւն կը տիրէր երկկայմին մէջ, որ նոյնպէս ննջած էր իւր աւազէ անկողնոյն վրայ:

Ժամը չորսին միջոցներն այգուն առաջին նշոյլներն երեւալ սկսան արեւելեան կողմէն: Ամպերը թեթեւապէս երանգեցան այգածնին աղօտ լուսով: Ճօն տախտակամածին վրայ ելաւ: Հորիզոնին վրայ մշուշի վարագոյր մը կախուած էր: Քանի մ'անորոշ ծիրեր կը ծածանէին առաւօտեան գոլորշիներուն մէջ, բայց բաւական բարձրութեամբ: Թեթեւ ծուփ մը տակաւին կը յուզէր ծովը, և համատարածին կոհակներն աներեւոյթ կը լինէին թանձր և անշարժ ամպոց մէջ:

Ճօն սպասեց: Լոյսը տակաւ աճեցաւ: Հորիզոնը բոլորովին կարմրեցաւ: Վարագոյրն յամրաբար երկնից ընդարձակ կամարին մէջ քաշուեցաւ: Խարակաց սեւ ծայրեր ցցուեցան ջուրէն դուրս: Յետոյ գիծ մը ծրագրեցաւ փրփուրէ ժապաւէնի մը վրայ, լուսաւոր կէտ մը վառեցաւ նորածին արեւուն դեռ անտեսանելի սկաւառակին վրայ, իբրեւ օղակաւոր բեւեռի կատարը դրուած լապտեր մը: Ցամաքը կը տեսնուէր ինն մղոնէն պակաս հեռաւորութեամբ:

—Ցամա՛քը, գոչեց Ճօն Մանկլս:

Ընկերներն արթննալով անոր ձայնէն, վազեցին տախտակամածին վրայ ելան, և լռութեամբ ծովեզրը դիտեցին որ հորիզոնին վրայ կը տեսնուէր: Հիւրընկալ կամ աղխոտաբեր, իրենց ապաստանը պիտի լինէր:

—Ո՞ւր է Ուիլ Հալլէյ, հարցուց Կլէնարվան:

—Չգիտեմ, Մի'լորտ, պատասխանեց Ճօն Մանկլս:

—Իւր նաւաստիներն՞:

—Անհետացած են իրեն պէս:

—Եւ անշուշտ կոյր-գինով իրեն պէս, աւելցուց Մագ Նապս:

—Փնտռեցէք զանք, ըսաւ Կլէնարվան, չենք կրնար այս նաւուն մէջ թողուլ զանոնք և երթալ:

Միւլրատի և Ուիլսըն յառաջակողման բարձրաւանդակին տակի օթեակը գնացին, և երկու վայրկեան յետոյ դարձան: Մարդ չկար հոն: Յայնժամ նաւուն միջնայարկն և ուրիշ ամեն կողմեր աչքէ անցուցին մինչեւ յատակը: Բայց ոչ զՈւիլ Հալլէյ գըտան և ոչ նաւաստիները:

—Ի՛նչ, մարդ չկա՞յ, հարցուց Բականէլ:

—Ամեն բան հնարին է, պատասխանեց Ճօն Մանկլս յոյժ մտահոգ այս անհետացման վրայ:

Յետոյ պէպ ի յետակողմը դիմելով՝ «Կուրը վար առէք» ըսաւ:

Ուիլսըն և Միւլրատի ետեւէն գնացին կուրը ծովն իջուցնելու համար: Կուրն աներեւոյթ եղած էր:

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՅԱՆՊԱՏՐԱՍՏԻՑ ՆԱՒԱՍՏԻՔ

Ուիլ Հալլէյ և իւր նաւազք, գիշերին մութէն և ուղեւորաց քունէն օգուտ քաղելով, երկկայմին միակ կուրովը փախեր էին: Կարելի չէր երկբայիլ: Այդ նաւապետ, որոյ պարտքն էր ամենէն վերջը դուրս ելնել նաւէն, ամենէն առաջ մեկներ էր:

—Սրիկաները փախեր են, ըսաւ Ճօն Մանկլս: Աւելի լաւ, Մի'լորտ, շատ մ'անհաճոյ տեսարաններէ ազատեցանք:

—Իմ ալ կարծիքս այդ է, պատասխանեց Կլէնարվան. մանաւանդ որ նաւուն մէջ նաւապետ մը կայ միշտ, Ճօ'ն, և եթէ ոչ ճարտար, գոնէ քաջասիրտ նաւազք, քու ընկերներդ: Դու հրամայէ, և մեք պատրաստ ենք հնազանդիլ քեզ:

Հազարապետը, Բականէլ, Ռոպէրթ, Ուիլսըն, Միւլրատի, նոյն իսկ Օլպինէթ, գրուատեօք ընդունեցին Կլէնարվանի խօսքերն, և նաւուն տախտակամածին վրայ շարուելով, Ճօն Մանկլսի հրամանին սպասեցին:

—Ի՛նչ պարտինք ընել, հարցուց Կլէնարվան:

Երիտասարդ նաւապետն աչքը ծովուն վրայ պտտցուց, նաւուն անկատար կայմերը դիտեց, և քանի մը վայրկեան խորհելէ զկնի ըսաւ.

—Երկու միջոց ունինք, Մի'լորտ, մեզ այս վիճակէն ազատելու. կա՛մ նաւը վերականգնել և ծովուն բաց ելնել, կա՛մ լաստ մը շինելով՝ ցամաքն ելնել:

—Եթէ նաւը կրնայ վերականգնիլ, վերականգնենք, պատասխանեց Կլէնարվան. լաւագոյն միջոցն այս է, այնպէս չէ՞:

—Այո՛, Մի'լորտ, վասն զի, եթէ ցամաքն ելնենք, ի՞նչ պիտի ընենք առանց փոխադրութեան միջոցներու:

—Զգուշանանք ցամաքէն, աւելցուց Բականէլ: Պէտք չէ վստահիլ Նոր-Զելանտայի:

—Մանաւանդ որ շատ խոտորած ենք մեր ճամբէն, յարեց Ճօն: Հալլէյի անհոգութիւնը մեզ դէպ ի հարաւ ձգեց: Կէս օրին զննեմ մեր դիրքն, և եթէ, ինչպէս որ կը կարծեմ, Օքլանտէն վար ընկած ենք, հոն վերադառնալու փորձ մը կ'ընենք՝ ծովեզրն ի վեր նաւարկելով:

—Բայց նաւը վնասուած չէ՞, հարցուց տիկին Էլէնա:

—Չեմ կարծեր որ ծանրապէս վնասուած լինի, պատասխանեց Ճօն Մանկլս. խորտակեալ առաջակայմին տեղ առժամեայ կայմ մը կը զետեղեմ, և թէպէտ յամրընթաց, բայց վերջապէս կրնանք մեր ուզած տեղն երթալ: Իսկ եթէ՝ դժբաղդաբար՝ նաւուն իրանը խրամատած լինի, կամ չկրնանք նաւը խրուտէն հանել, յայնժամ կը հարկադրինք ծովեզրն ելնել և ցամաքէն Օքլանտ երթալ:

—Ուրեմն նաւուն վիճակը տեսնենք նախ, ըսաւ հազարապետն: Ամեն բանէ առաջ պէտք եղածն այս է:

Կլէնարվան, Ճօն և Միւլրատի բացին մեծ կափարիչն և նաւուն յատակն իջան: Երկու հարիւր տակառաչափ յարդարեալ մորթ կար, խառնիխուռն զետեղուած: Զանոնք մէկ կողմ առին՝ առանց մեծ դժուարութեան՝ կափարիչին մօտէն կախուած ճախարակի միջոցաւ: Ճօն այն ծրարներուն մէկ մասը ծովը նետել տուաւ, որպէս զի թեթեւնար նաւը:

Երեք ժամ աշխատելէ յետոյ կրցին քննել նաւուն յատակը: Ձախ կողին տախտակամածն երկու տեղէն բացուած էր: Արդ, Մագքուարի աջ կողին վրայ պառկած լինելով, ձախ կողը վեր ելած, և բացուած կառանները ծովէն վեր մնացած էին. հետեւաբար ջուրը չէր կրնար ներս մտնել: Ուիլսըն անմիջապէս փակեց այն խրամատները խծծուծով, և վրայէն ալ պղնձէ թիթեղ մը գամեց խնամով:

Նաւուն յատակը զննելով, հազիւ երկու ոտնաչափ ջուր առած էր: Ջրհանները դիւրաւ կրնային սպառել զայն ջուր և նաւը նոյն չափով թեթեւցնել:

Իրանը քննելով, Ճօն ստուգեց որ խրած ժամանակ շատ վնասուած չէր: Հաւանական էր որ տակի սպիտակ ողնափայտին մի մասն աւազին մէջ մնացած մնար, բայց հոգ չէր. կրնային թողուլ զայն:

Ուիլսըն, նաւուն ներսի կողմն այցելէ յետոյ ծովուն մէջ մխրճեցաւ, որպէս զի խրուտին վրայ նաւուն բռնած դիրքը զննէ:

Մագքուարի, գլուխը դէպ ի հիւսիսային արեւմուտք դարձուցած, [illegible] աւազէ ծանծաղի մը վրայ խրած էր: Յառաջակողման հեծանին ստորին ծայրն և ողնափայտին գրեթէ երկու երրորդը խորապէս մխուած էր աւազին մէջ: Իսկ միւս մասը, մինչեւ յետակողման փոքր հեծանը, կը ծփար հինգ գրկաչափ բարձրութիւն ունեցող ջուրի վրայ: Հետեւաբար ղեկը խրած չէր և կրնար ազատութեամբ գործել: Ճօն անօգուտ դատեց հանել զայն, որովհետեւ կրնար պէտք եղածին պէս գործածել:

(Շարունակելի)

գի չտեսմարանին. բայց ռուսական զօրքերը յետ մղեր են զանոնք, սպաննելով 120 հոգի. Թիւրքմէններն ալ գերի բռներ են։ Ռուսական զօրքերէն 3 հոգի սպաննուեր են։

—Ելմտական նախարարութեան տեղեկագրէն կ'երեւի թէ անցեալ տարի ամբողջ ռուսական կայսրութեան մէջ ժառանգական տուրքը 8,554,204 ռուբլիի կը հասնի. այս թիւէն 2,406,185 ռուբլին Բեդրսպուրկի բաժինն կ'իյնայ։

—Սվէտ լրագիրը կը հաւաստէ թէ մինչեւ Ասխապատ երթալիք երկաթուղւոյն շինութիւնը նոյեմբեր 1ին բոլորովին պիտի վերջանայ։

—Նովօյէ կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ պետական դրամատունը կողոպտողներէն մին ձերբակալուած և քովը աւելի քան 70,000 ռուբլի գտնուած է։ Գլխաւոր կողոպտիչը սեղանաւոր մ'է և նորա հետքը գտնուած չէ տակաւին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Կը լսենք թէ անցեալ շաբթու մէջ Ռուսիոյ Դեսպանատունը պաշտօնական հեռագիր ստացեր է, ծանուցանող Մակար Սրբազանին հաստատումը։

Ռուսական պաշտօնական ակմբոց մէջ կը հաստատուի եղեր թէ ռուս կառավարութիւնն զՄակար Սրբազան Կաթողիկոս անուանած է՝ նկատելով թէ Մակար Սրբազան Վեհ. Ջարին ներկայացեալ երկու ընտրելոց երիցագոյնն էր. նկատելով թէ Մակար Սրբազան երկար ժամանակէ հետէ կը ծառայէր Հայ Եկեղեցւոյն՝ առանց դժգոհութեան առիթ տուած լինելու ռուս կառավարութեան. նկատելով թէ երկու անգամ Թուրքիայէն կաթողիկոս առնուելէ յետոյ, արդարութիւն էր որ անգամ մ'ալ Ռուսիոյ հայ եկեղեցականութենէն առնուէր. նկատելով թէ Ռուսիոյ հայ եկեղեցական իշխանութիւնք Մակար Սրբազանի հաստատումը կը խնդրէին. նկատելով թէ Մակար Սրբազան Ալեքսանդր Նեւսքիի պատուանշանն ունի, և հետեւապէս, յայս ռուս կառավարութեան անհաճելի և պատկառելի է նոյնչափ, որչափ յայս իր պաշտօնակցաց. և նկատելով, վերջապէս, թէ այսպիսի պատկառելի ծերունի մը կեցած ժամանակ ամեն պատշաճութեան հակառակ պիտի լինէր եթէ կառավարութիւնն աւելի երիտասարդ եկեղեցականի մը ընտրութիւնն հաստատէր, թէեւ սա քանի մը քուէներ աւելի ստացած լինէր։

Հետեւապէս, ներկայ պարագային մէջ, Ջարն ի գործ դրեր է Պալոժենիայով իրեն տրուած իրաւունքն, երկրորդ Թեկնածուն հաստատելով։ Թէ այս իրաւունքին անվթար պահպանման համար ռուս կառավարութիւնը նախանձախնդիր է յոյժ՝ ապացուցեր է եղեր անցեալ տարի, նոր ընտրութիւն հրամայելով, երբ առաջին ընտրեալն (Ներսէս Սրբազան) հիւանդութեան պատճառաւ հրաժարական տուաւ, և երբ Ջարին ներկայացեալ երկանուն ցանկին վրայ միայն մէկ անուն մնաց։

Իզմիրէն կը գրեն մեզ օգոստ. 10 թուականաւ.

Անցեալ երկուշաբթի օր Արեւելքի տուած գոյժը, չորեքշաբթի կէս օրէն վերջը հոս հասնելով, անմիջապէս կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ, և աննկարագրելի ցաւ պատճառեց դրեթէ համայն ժողովրդեան։

Խնդիրը Մելքիսեդեկի կամ Մակարի խնդիր չէ. հոս տարբեր կերպիւ կը դատեն գործը, այսինքն ազգային իրաւունք մը ոտնակոխ կ'ըլլայ և Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ դարաւոր մէկ անկախութիւնը կը բռնաբարի. Մէկ խօսքով հոս կը կարծուի թէ, Թուրքիոյ Հայերը եթէ ճանաչեն Մակար Սրբազանի վաւերացումը կամ ընտրութիւնը՝ հայկական եկեղեցիին ազատութիւնը ջնջուած է։

Քաղաքիս ազգայինք հանրագրութիւն մը կ'ստորագրեն ուղղեալ առ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն, և բողոքելով ապօրինի ընտրութեանը դէմ, կը խնդրեն որ Կեդր. Վարչութիւնը յատուկ նիստ մ'ընելով պարտ ու պատշաճը տնօրինէ, ազգային և եկեղեցւոյ դարաւոր իրաւանց պաշտպանութեան համար։

Սոյն հանրագրութեան օրինակը Արեւելքի ալ պիտի հաղորդուի։

Կրօնական Ժողովն գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանի. և հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ.

Ա. Արապկիրու Քաղաքական և Կրօնական Ժողովոյ ընտրութեան տեղեկագրերը նկատողութեան առնլով, հաստատեց զայնս, և միանգամայն որոշեց հրահանգ ղրկել տեղւոյն առաջնորդական փոխանորդին, որ հրաժարած է, շարունակել զիւր պաշտօն մինչեւ ի ժամանումն Գեր. Առաջնորդին։

Բ. Ժողովը նոյնպէս իւր հաւանութիւնն յայտնեց Պանտրմայի և Պալըքէսիրի առաջնորդական ընտրութեան մասին։

Գ. Վառնայի, Ռուսճուքի, Շումնուի և Սիլիստրէի ազգայնոց այցելու հովիւ կարգեց զԳեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեան։

Անանօֆի ծանուցեալ խնդրոյն առթիւ Կրօնական Ժողովոյ երէկի նստին հրաւիրուած լինելով Նէնի-Թիւզի Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Յ. Ադնաւոր էֆէնտի և Թաղին Մըքտար Օլիքեան աղան, Ս. Պատրիարք Հայրն իւր ներկայութեան կոչելով զանոնք, յայտարարեց յետոյ թէ ժողովն իրենց վրայ որ և է կասկած չէ ունեցած սոյն խնդրոյն մէջ, յորդորեց որ ուրիշ անգամ նմանօրինակ պարագայից մէջ շրջահայեաց քննութիւն կատարեն, որպէս զի անպատեհութեանց տեղի չտրուի։

Քաղաքական Ժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Նուպեան էֆէնտի երէկ Ազգ. Պատրիարքարան երթալով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ միասին մինչեւ իրիկուն զբաղեցաւ ազգային ինչ ինչ խնդրոց և Քաղաքական Ժողովոյ յառաջիկայ նստին ներկայելի խնդրոց ուսումնասիրութեամբ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն անցեալ շաբթու յատուկ պաշտօնագրով մը ծանուցանելէ յետոյ Ս. Երուսաղեմայ Պարտուց Բարձման հրաժարեալ լիազօր Յանձնաժողովոյ դիւանին՝ այդ պարտուց համար Ազգ. Ժողովէն նոր ընտրուած Խորհրդարանական Յանձնաժողովոյ կազմութիւնն, հրաւիրած էր որ բոլոր հաշուետումարները, գրութիւններն ու գոյքերն յանձնեն նորընտիր Յանձնաժողովին։

Նախորդ Յանձնաժողովն որ տարիէ մը ի վեր հրաժարական տուած և իւր գործառնութիւնները դադրեցուցած էր, Ս. Պատրիարք Հօր սոյն հրաւէրին վրայ, երէկ գումարեցաւ ի Ղալաթիա, Նորատունկեան խան, յատուկ գրասենեկին մէջ, ուր ներկայ կը գտնուէին նաև Խորհրդարանական Յանձնաժողովոյ դիւանին անդամք։

Նախորդ Յանձնաժողովոյ դիւանն, որ արդէն ամեն ինչ յանձնելու վիճակին մէջ դրած էր, պատրաստեալ ցուցակի մը համեմատ մի ըստ միոջէ ներկայեց այն ամեն հաշուետումարներն, վաւերական գրութիւններն ու գոյքերն որք կը վերաբերին Ս. Աթոռոյ պարտուց խնդրոյն։

Խորհրդարանական Յանձնաժողովոյ դիւանն ևս իւր կարգին միըստմիոջէ աչքէ անցունելով ներկայեալ տումարներն ու գրութիւններն, անոնց մէկ մասին ցանկը պատրաստեց։

Սակայն կարելի չլինելով սոյն փոխանցման գործողութիւնը մէկ անգամէն աւարտել, որոշուեցաւ վերստին գումարիլ յառաջիկայ շաբթու։

Երէկի համագումար նստին ներկայ կը գտնուէին հրաժարեալ յանձնաժողովոյ կողմէն Յովհաննէս էֆէնտի Կիւմիւշեան (ատենապետ), Ապետ Ա. Զօնդ (ատենադպիր), Տիգրան էֆէնտի Բուլղադեան (գանձապետ) և Սերովբէ էֆէնտի Կիւլպէնկեան (անդամ)։

Իսկ Նորընտիր Խորհրդարանական Յանձնաժողովոյ կողմէն ներկայ էին ատենապետ Վսեմ. Յ. Նուպեան էֆէնտի և ատենադպիր Յ. Մէրմէրգուլի էֆէնտի։

Կարինէն կը գրեն մեզ օգոստոս 4 թուով.

Պ. Մկրտիչ Սանասարեան մեկնեցաւ քաղաքէս յուլիսի 29ին երկուշաբթի առաւօտ։ Ազգայինք բազմութեամբ ուղեկցեցան նմա մինչեւ քաղքէն դուրս, և մաս մ'ալ մինչեւ Իլըճա գնաց, ուր բաժնուեցան ի բարեւ և Պ. Սանասարեան նոյն օրը գնացած է մինչեւ Աշքալէ, որ քաղքէս 9 ժամ հեռու է։

Տրապիզոնէ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հինգ օր ճանապարհորդութեամբ և ուրբաթ երեկոյ նոյն քաղաքն հասած է։ Սովորաբար Տրապիզոնի ճամբան 9—10 օր կը տեւէ։

—Նոյն յուլիս 29ին մեկնեցաւ նաև Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Գերձակեան, Մշոյ Ս. Կարապետի նորընտիր վանահայրը, որ երեք օրէն իւր տեղը պիտի հասնէր, եւ քանի մի օրէն պիտի մեկնէր անտի երթալ ի Տիգրանակերտ գժտեալ ազգայիններն հաշտեցնելու։ Պատրիարքարանի որոշմամբ Արժ. Եսայի Վ. Ղեւոնդեան և Արժ. Խորէն Վ. Շահնազարեան պիտի ընկերակցին իրենց վանահօր մինչեւ ի Տիգրանակերտ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկեան Նորընտիր դեսպան Պ. Քօքս այսօր ժամ 7ին պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով իւր պաշտօնագրերը մատուցանելու։ Սոյն ընդունելութեան ներկայ պիտի գտնուի նաև արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա։

Կայսերական հրամանաւ հետեւեալ պաշտօնական անուանումներն ու փոփոխութիւնք տեղի ունեցան։

Սէլանիկի կառավարիչ Րէֆաթ պէյ, անուանեցաւ կառավարիչ Սերֆիճէի, և Գօրաժուսոյի կառավարիչ Ահմէտ Նազիֆ էֆէնտի՝ կառավարիչ Բիւյիւք Չէքմէճէի։

Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազութեան դիւանի պաշտօնեայներէն Ասիմ պէյ՝ անուանեցաւ Տրապիզոնի Նախագահ ատենի ընդհանուր դատախազի օգնական։

Մալաթիոյ Նախագահ ատենի փոխ-նախագահ Հասիպ էֆէնտի՝ Դանըզլի փոխադրեցաւ նոյն պաշտօնով։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Իզմիրի Լատին Արքեպիսկոպոս Թիմօնի Դէրապայթաին։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ առանձնաշնորհեալ գաւառաց Դիւանի տնօրէն Էմին պէյի։

Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա երէկ Թէրափիա երթալով այցելութիւն տուաւ անգլիական արտասովոր պատուիրակ Սըր Տրըմընտ Ուօլֆի։

Տէրսաատի Ջրի Ընկերութեան շինութեանց տնօրէն Պ. Լըթալ՝ ընկերակցութեամբ Ընկերութեան քարտուղար-թարգման Պ. Ց. Միրոնի նախընթաց օր կայս. պալատը գնաց ուր առաջին Սենեկապետ Օսման պէյ ընդունեց զանոնք և իւր ձեռօք յանձնեց հետեւեալ պատուանշանները զորս Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր շնորհել Ընկերութեան գլխաւոր պաշտօնէից։

Բ կարգի Մէճիտիէ՝ ընկերութեան Փարիզի վարչութեան տնօրէն Պ. Ալպէր Թալանտիէի։

Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ շինութեանց տնօրէն Պ. Բօլ Լըթալի։

Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ քարտուղար-թարգման Պ. Ցովսէփ Միրոնի և գլխաւոր երկրաչափ Պ. Աշէի։

Նոյնպէս չորրորդ և հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշանք ուրիշ վեց պաշտօնատարաց։

Օսման պէյ այս առթիւ յայտնեց այն բարձր գոհունակութիւնն զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւնն զգացած է Տէրսաատի Ընկերութեան յաջող գործունէութեան նկատմամբ։ Պ. Պ. Լըթալ և Միրոն հրաժեշտ առին Վսեմ. Սենեկապետէն, իրենց խորին երախտագիտութիւնն արտայայտելով։

Քաղաքապետական Խորհրդոյ անդամներէն Անտօն էֆէնտի Ե. Շրջանակի Թաղապետութեան փոխ-տնօրէն անուանեալ լինելով, երէկ իւր նոր պաշտօնին գլուխն անցաւ։

Աթէնքի օսմանեան դեսպան Թէվֆիք պէյ, որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի, կը պատրաստուի իւր պաշտօնատեղին ուղեւորել։

Բ. Դուռը վերջերս մերժած էր վաւերացնել Կրետէի Ընդհանուր Ժողովոյ վերջին նստաշրջանին մէջ քուէարկեալ օրինական ծրագիր մը որոյ համեմատ կղզւոյն դատարանաց դատաւորք իրաւաբանական [illegible] վկայական ունեցող անձանց մէջէ միայն պէտք է ընտրուին։ Այս առթիւ, եպարքոսական պաշտօնագիր մը յղուած էր Ընդհանուր ժողովոյ անդամոց, յորում բացատրուած էին այն պատճառներ որոց վրայ հիմնուած էր Բ. Դրան մերժումն։ Ի պատասխանի այս պաշտօնագրոյն, ժողովոյ քրիստոնեայ անդամք ընդարձակ յիշատակագիր մը յղած են Բ. Դրան, որով կը բացատրեն թէ ո՛րքան ցաւ և զարմանք պատճառած է այդ մերժում Կրետէի մէջ։ Այս մերժում հակառակ է, կ'ըսեն, Կղզւոյն շնորհեալ կազմական կանոնագրի տրամադրութեանց։ Աղերսարկուք խոնարհաբար դիտել կու տան թէ այդ կանոնագրի համաձայն Ընդհ. Ժողովն արտօնութիւն ունի տեղական շահուց վերաբերեալ օրէնքներ հաստատել և թէ Կեդր. կառավարութիւնն այնուհետեւ միայն իրաւունք ունի մերժողական վճիռ տալու երբ քուէարկեալ օրինական ծրագիրք կայս. կառավարութեան վեհապետական իրաւանց դէմ լինին կամ պետական օրինաց ամբողջութեան հակառակ տրամադրութիւն մը պարունակեն։ Եւ ըստ որում յիշեալ օրինական ծրագրոյն մերժման համար Մեծ-Եպարքոսութեան կողմէ յառաջ բերուած առարկութիւնք այս երկու պարագայներէն միոյն չեն պատկանիր, աղերսարկուք կը խնդրեն որ Բ. Դուռն հաճի ետ առնուլ իւր առաջին որոշումն և համաձայն կազմական կանոնագրին, վաւերացնել օրինական ծրագիր մը որ Կղզւոյն ներքին գործոց կը վերաբերի և չունի ինչ ապօրինաւոր։

Գիտել կը տրուի թէ Արեւելեան Ռումելիի գաւառին մէջ վերջերս կատարուած մարդահամարը մեծամեծ թերութիւններ կը պարունակէ։ Ի մէջ այլոց, վիճակագրական ցուցակաց մէջ բնաւ Հայոց յիշատակութիւնը չկայ, իբր թէ գոյութիւն չունենային անոնք, մինչ Արեւելեան Ռումելիի գաւառին ամեն կողմ կը բնակին բազմաթիւ Հայեր որոցմէ շատեր կարեւոր դիրքեր գրաւած են։ Ցաւալի է որ նոր մարդահամարի մը պատրաստութեան ձեռնարկուի որ զերծ լինի այս տեսակ կամայ և ակամայ թերութիւններէ։

[illegible] հետեւեալ կերպիւ կը խօսի Սըր Տրըմընտ Ուոլֆի օսմ. նախարարաց տուած առաջին այցելութեան վրայ.

«Այն տեսակցութիւններ զորս անգլիական արտասովոր պատուիրակն ունեցաւ շաբաթ օրը Բ. Դրան նախարարաց հետ, բնականաբար պաշտօնական արարողութիւն մ'էին միայն։ Ն. Վսեմութիւն ներկայացուց իւր յանձնարարագրերն որք թարգմանուելով Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցուին, նախ քան հանդիսաւոր ընդունելութիւնն յորում Սըր Ուոլֆ անձամբ պիտի ներկայէ զայնս։ Հետեւաբար նախընթաց առուր տեսակցութեան վրայ սա միայն կրնանք գրուցել թէ Մեծ-Եպարքոսն և Ներքին գործոց նախարարն բոլորովին սիրալիր և մտերմական ընդունելութիւն մ'ըրին անգլ. պատուիրակին, և Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականն ալ ծանոյց թէ Ասիմ փաշա քիչ մ'անհանգիստ լինելով, չէր կրցած Բ. Դուռը գտնուիլ նոյն օր զինքն ընդունելու համար։

«Առ այժմ, ընդհանուր առմամբ միայն կարելի է խօսիլ Սըր Ուոլֆի պաշտօնին վրայ որոյ մանրամասնութիւնք յետոյ երեւան պիտի գան։»

Այս առթիւ Թարիք ալ կ'իմանայ թէ Սըր Ուոլֆի պաշտօնը կը վերաբերի մի միայն եգիպտական խնդրոյն, և ո՛չ բնաւ Աֆղանեան խնդրոյն։

Հռոմէն առնուած լրոց համեմատ, Թուրք լրագիրք կ'ըսեն թէ տեղւոյն օսմանեան դեսպան պիտի անուանի Ֆախրի պէյ։

Ելմտական նախարարութիւնը կ'զբաղի այս պահուս Թուրքիոյ երերուն պարտուց յարդարման միջոց մը խորհելով։ Այս առթիւ քննութեան առնուած է Վէյթէնտորֆ պէյի կողմէ ժամանակաւ այս մասին ներկայացեալ ծրագիրն։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ-ՀԵՌԱԳԻՐ

Առողջապահական Վարչութեան

Ծենովայի շրջակայքը քոլերայի դէպքեր պատահած լինելով, օգոստոս 20էն սկսեալ Ծենովայէն եկող նաւերն վերջին տնօրինութեանց համաձայն քարանթինայի պիտի ենթարկին մաքրանոցներու մէջ։

Զէթինեէի օսմ. դեսպան Ճէվատ փաշա, որ այս շաբթու պիտի մեկնէր մայրաքաղաքէս, յետաձգեց իւր ուղեւորութիւնն։

Պրուսայի կուսակալ Նազիֆ փաշա հետն առնլով քանի մը զինուորական պաշտօնեայներ, անցեալ ուրբաթ օր մեկնած է իւր կեդրոնատեղիէն, կուսակալութեան սահմանին մէջ քննական պտոյտ մ'ընելու համար։

Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին, ընդ հրամատարութեամբ ծովակալ Լորտ Ճօն Հէյի՝ Իզմիրի առջեւ կ'սպասուի ի մօտոյ։ Այս նաւատորմ կը բաղկանայ չորս զրահաւորներէ, Ալէքսանտրա, Տէմէրէր, Թէնտէրըր, Սիւփէրպ և մէկ մորտանաւէ, Ֆիւրի։

Պօսֆօր Էճիփշըն լրագիրը վերապահութեամբ զրոյց մը կը յիշատակէ թէ Խտիւը հրաւիրեր է եգիպտական Նախարարութիւնն որ հրաժարական տայ, Երեսփոխաց Ժողովին կողմէ Նախարարապետ Նուպար փաշայի դէմ ցոյց տրուած ընդդիմութեան պատճառաւ։

Ռուսական Զէֆէյր շոգենաւով երկու օր առաջ մայրաքաղաքս եկաւ եգիպտական իշխան Հիւսէյին Քեամիլ փաշա։

Զէթինեէն կը գրեն թէ Գարատաղի կառավարութիւնը կը պատրաստուի առեւտրական դաշնագիր մը կնքել Թուրքիոյ հետ։ Այս մասին հարկ եղած բանակցութեանց պիտի ձեռնարկուի անմիջապէս, երբ Բ. Դուռն իւր առեւտրական յարաբերութիւնները կարգադրէ միւս տէրութեանց հետ։

Կարինէն հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն մեզ.

Կուսակալութեանս ընդհանուր համարակալ Վսեմ. Հիւսնի էֆէնտին, որ նոյն պաշտօնով ի Սերիա փոխադրուած էր, հինգշաբթի օր, օգոստ. 1ին մեկնեցաւ քաղքէս, և բազմաթիւ պաշտօնեայք ուղեկից գնացին մինչեւ Իլըճա, և գիշերն ալ ի միասին անդ անցնելով, ուրբաթ օր վերադարձան։ Կը խօսուի թէ կուսակալին և ընդհանուր համարակալին մէջ տեղի ունեցած անհամաձայնութիւն մը պատճառ եղած է Հիւսնի էֆէնտիի տեղափոխութեան։ Նորոյ ընդհանուր համարակալ Էմին պէյ ալ ի Կարին պիտի գայ։

—Կուսակալութեան ժողովոյն չորս անդամներն ալ շքանշաններով պատուած լինելնին լրագիրներէն իմացանք. Սայիտ էֆ. և Շապանեան Գրիգոր էֆ. չորրորդ կարգի Օսմանիէ, և Օսման պէյ և Նիկաեան Փիլիպպոս էֆ. չորրորդ կարգի մէճիտիէնշան ընդունած են։ Պաշտօնական ծանուցմունք դեռ հասած չեն. այլ պատուեալք ժողովրդեան կողմանէ շնորհաւորութիւններ ընդունեցան։

—Գրիգոր էֆ. Շապանեան, որ հայ համայնքական հասարակութեան կը պատկանի, քանի ամիսներէ ի վեր Ընդհ. Պարտուց վարչութեան մէջ պաշտօն առած լինելով, կուսակալութեան ժողովէն ելած է, և իւր յաջորդը տակաւին օրինաւորապէս ընտրուած չէ։

—Չորրորդ աստիճանի պաշտօնակալութեան պատիւ տրուած է նահանգիս արկղակալ Տիրացուեան Յակոբ էֆէնտիի։ Սա երկար տարիներով ուրիշ տեղեր ալ նոյն պաշտօնը և Մշոյ մէջ ընդհանուր դատախազի օգնականի պաշտօնն ալ վարած է, և երեք տարին անցած է որ Կարնոյ պաշտօնավարութեան մէջ է։

—Վսեմ. կուսակալին որդին Օսման Ֆէյզի պէյ, և փեսայն Սիւլէյման էֆէնտի [illegible] հարիւրապետութեան աստիճանի բարձրացան։ Սիւլէյման էֆէնտի զինուորական վարժարանի դասատու է, իսկ Ֆէյզի պէյ տակաւին պաշտօն մը սահմանուած չէ, և տեղւոյս զինուորական վարժարանի ընթացքն աւարտած լինելով կատարելագործելու կ'զբաղի։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ 5000 օսմ. ոսկւոյ գումար մը ծախսուի Հալէբբայի (Կրետէ) մէջ Սուլթանիէ վարժարանի շինութեան։ Այս գումարէն 2000 ոսկին պիտի տրուի Կրթական Նախարարութեան կողմէ և 3000 ոսկին Կղզւոյն գանձէն։

Սուլթանիէ վարժարանը Կրետէի իսլամաց կրթութեան յառաջացեալ բարձրագոյն հաստատութիւն մը պիտի լինի։

Կ'ըսուի թէ վիճակագրական ընդհանուր Դիւանի տնօրէն Զիա պէյ Ներքին գործոց նախարարութեան առաջին հաշուակալի պաշտօնին պիտի կոչուի։

Արաբական [illegible] լրագիրը կ'ըսէ թէ մեծամեծ ճիգեր կը լինին Մէհտիին մահը Սուտանցիներէն ծածկելու համար։ Սակայն, հակառակ տարուած ամեն խնամոց, այս վերջինք կը տարակուսին ճշմարտութեան վրայ և Սուտ Մարգարէին գերեզմանը բացեր են թաղուած դիակը տեսնելու համար։

Ի մի բան, Սուտանի մէջ ամեն ոք կը խօսի եղեր Մէհտիին մահուան վրայ, բայց ո՛չ ոք կը հաւատայ։

Ամսոյս 7/19ին մեծ կռիւ մը տեղի ունեցեր է յԱսարաքար, Բէժիի դէտերու և մաքսախոյսերու միջեւ. Ասարաքարի դէտերն տեղական ոստիկանաց օգնութեամբ 17 մաքսախոյսերու հետքը գտեր են, որք 12 ձիերու վրայ ծխախոտ բեռցուցած կը փախցնէին։ Արիւնահեղ կռիւ մը յետոյ, դէտերն յաջողեր են հազար օխա ծխախոտ ձեռք անցունել և երեք մաքսախոյս ձերբակալել։

Կռուոյ միջոցին, մաքսախոյսերէն մին սպաննուեր և երեքը ծանրապէս վիրաւորուեր են. ոստիկանաց կողմէ մէկ վիրաւորեալ կայ միայն։

[illegible] լրագրոյն մէջ կը կարդանք.

Գոհ ենք իմանալով որ եգիպտական կառավարութիւնն որոշած է Ֆրանսայի մէջ Եգիպտացւոց տրուելիք կրթութեան գործին յատկացեալ գումարէն մաս մը ջնջել։ Այս խնայողութեամբ ձեռք բերուած դրամն աւելի օգտակար կերպիւ պիտի գործածուի Եգիպտացւոց կրթութեան յԱնգլիա, վասն զի անգլիական ազդեցութիւնն յԵգիպտոս ա՛յն աստիճան կը տարածուի, որ այդ լեզուի խոր հմտութիւն հարկաւոր է ամեն անոնց համար, որք ուզեն կառավարական բարձր պաշտօններու հասնիլ,

Այս առթիւ [illegible] Սըր Ուոլֆի պաշտօնին առթիւ Եգիպտական գործոց վրայ խօսելով ի մէջ այլոց հետեւեալը կը գրէ.

Երբ անգլիացիք Եգիպտոսէն մեկնին, այլ եւս իրենց գործն աւարտած կը համարուի. Թէ ինչ էր այդ գործն, աստ աւելորդ է բացատրել զայն, քանի որ պատմութիւնը պիտի խօսի մանրամասնօրէն և դուցէ ոչ գովեստիւք։ Բայց անգլիացւոց մեկնելէն ետքը եգիպտական կառավարութիւնն և օսմանեան պետութիւնք կարգադրելիք շատ գործեր պիտի ունենան, վասն զի Անգլիացւոց յԵգիպտոս մտնելէն յառաջ այդ երկիրք տեսնողներն այժմ չպիտի կրնան ճանչել զայն, ո՛րքան այլափոխուած է։

Եգիպտոսի մէջ տեղի ունեցած անգթութիւնք այն աստիճան նորոգութեանց և բարեկարգութեանց հարկն յառաջ բերած են, որ ամեն ոք պարտ անձին պիտի համարի բարեկարգող իշխանութեան համար ըսել թէ «Աստուած կարողութիւն տայ»։

Իզմիրի Ահէնկ լրագիրը կը պատմէ թէ Պաղեստինու Թէպէրիատ քաղաքէն քիչ հեռու Նասաւէ մէջ կարեւոր հնութիւն մ'երեւան ելեր է։ Երկու գործաւորք գետինը փորած ատեննին խոշոր քարի մը կը հանդիպին, զոր մեծ դժուարութեամբ մէկ կողմ ընելով քարայրի մը դուռ կը նշմարեն. Գործաւորք ներս մտնելու վախնալով, իմաց կու տան տեղւոյն կառավարչին որ քանի մը պաշտօնատարաց հետ կը փութայ քարայրին դուռը. Սաստիկ գարշահոտութիւն մը կը բուրէր դռնէն. մեծ դժուարութեամբ կը մաքրեն դուռն և ներս կը մտնեն. Դամբարանի ձեւով երեք բաժանում կար. Միոյն մէջ կապարեայ երկու դագաղք դրուած էին արձանագրութեամբք և նկարներով ծածկուած. Երկրորդին և երրորդին մէջ տեսակ տեսակ պատուական ամաններ։

Կառավարիչը քարայրին դուռը փակելով առժամապէս, հրահանգ խնդրած է Սուրիոյ կուսակալէն։

Երեւելի Թուրք երաժշտապետ Հաճի Արիֆ պէյ երէկ գիշեր մեռաւ։

Երկու օր առաջ, Պոլիս, Էյրի Գաբուի կողմն յոյն մանկան մը յուղարկաւորութիւնը կը կատարուած պահուն, եկեղեցւոյն դէմ նստող քանի մը յոյն քահանայք թոյլ չեն տար որ դագաղը գերեզմանատուն մտցունեն, իրենց կողմէ մեռելոց համար որոշեալ տուրք մը պահանջելով. Դագաղին հետ գնացող քահանայն կը պատասխանէ թէ մեռելոյն հայրն այդ պահուն միատեղ չգտնուելով, երբ գայ, կը վճարէ. միւսներն անդրդուելի կը մնան և դագաղը գետին դնել տալով կ'սպասեն հօրը գալստեան. Խեղճ հայրը կը հասնի և տեսնելով որ մէկ մէճիտ կը պահանջեն, արտասուելից կը յայտնէ թէ ինք աղքատ է և անկարող. Քահանայք, սիկառնին ծխելով, պահ մը կը խորհրդակցին, և վերջապէս իբր շնորհ, 5 ղրուշի տուրքով մը շատանալով, թոյլ կու տան որ դագաղը գերեզմանատուն տարուի։ Կ'ըսուի թէ այդ քահանայք մեռելոց համար «տուրքի» այս դրութիւնը շատ ժամանակէ հետէ ի գործ կը դնէին։

Թարիք կ'ըսէ թէ անցեալ շաբթու Զաթալճայի կողմէ գտնուած եօթն դիակներն, որք գաղտնի ոստիկանաց լինել կը կարծուէին, Բէժիի դէտերու դիակներ են եղեր։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ

Օսմանեան կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ հինգշաբթի, 15/27 օգոստոս։

12/24 օգոստոս 1885

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մատրիտ, 24 օգոստոս

Ալֆոնսօ Թագաւորն, այս առաւօտ աստ հասնելով, նախագահեց նախարարաց խորհրդոյն, որ զբաղեցաւ Գարոլինեան կղզեաց խնդրով։

Մեծ գործունէութիւն կը տիրէ ծովային նախարարութեան մէջ. արձակուրդ ստացած ծովային սպայներն ետ կանչուեցան։

Պէրլին, 24 օգոստոս

Կառավարութիւնը միշտ կը ժխտէ թէ Սպանիա իրաւունքներ ունի Գարոլինեան կղզեաց վրայ։

ՀՆԴԿԱԽՏՆ Ց'ԵՒՐՈՊԱ

Մարսիլիա, 24 օգոստ.

Այսօր 44 հոգի մեռան և ի Թուլոն՝ 26 հոգի։

Հնդկախտի չորս տեղի ունեցեր են ի Հիէր, Նաւատորմին մէջ։

Մատրիտ, 24 օգոստ.

Հնդկախտի վերջին ցուցակը կը նշանակէ 1930 մահ։

Վիէննա, 24 օգոստ.

Աւստրիոյ կայսրն ու կայսրուհին այսօր Քրէմզիէր հասան։

Աթէնք, 24 օգոստ.

Պ. Թրիքուբի այսօր Վիէննա գնաց. անտի, Պէրլին, Լոնտոն և Փարիզ պիտի ուղեւորի։

ԱԺԱՆՍ ՌՈՒԹԷՐ

ՍՈՒՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Գահիրէ, 23 օգոստ.

Եգիպտական կառավարութիւնն հեռագիր մը ստացաւ ծանուցանող թէ մեծ ջարդ մը տեղի ունեցած է ի Պէրպէր, որ Մէհտիին մարդոց ձեռքն է, և թէ այդ քաղքին բնակիչք, ուտեստ չունենալով, կողոպտեր են գանձը։ Մանրամասնութիւնք կը պակսին։

ՆԱՒԱՐՇԱՒ Ի ՄԵԾ ԿՂԶԻ

ԸՆԴ ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
Հինգշաբթի, 15/27 Օգոստոս

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ ՆԱՒԱՐՇԱՒԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ
ՎՍԵՄ. ՀԱՍԱՆ ՓԱՇԱ
ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՎՍԵՄ. Ծովակալ ՀՕՊԱՐԴ ՓԱՇԱ
» ԱԲՐԱՀԱՄ ՓԱՇԱ
» ՍԱԼԻՀ ՓԱՇԱ
» ԳԱՅՄԱԳԱՄՆ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 13 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ պանքայի)		110 1/4
3 » » »	(վճ.կնի)	109 7/8
3 » Բարիզի »	(պանքայի)	22 90
3 » » »	(վճ.կնի)	22 97 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դաշնական
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	18 14
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	18 15
Պօրսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 15
Բարձրագոյն գին		18 16
Նուազագոյն »		18 15
Կէս օրին		18 16
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Դ. Կ. Ա. Ո.	33 35
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » Ի. Կ. Յ.	20
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Գ.	18 15

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ	73 30
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	73 30
Կէս օրին	73 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէներալ	Դ. Կ. Անգլ. Լր.	3 22
Քրէտի Ժէներալ	» » Օսմ. »	6 32
Պանք տը Գօնս	» » » »	4 30
Սօս. Շամէ է Վալէօր	» » » »	3 30
Թրամուէյ	» » » »	297 1/2
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	42
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լոտրիոյի	»	59

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
0 Ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 14
Քրիմեց	»	51 20
Ռուսալ Թղթադրամ	»	9 4
» արծաթ	»	89 20
Ֆիօրին	»	8 38
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 25
Մեթալիք	»	98 30
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 24 Օգոստոս, ժամ 5 վայր. 15 երկվ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 1/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 11/16
» » » գոցուեցաւ	16 3/4
» » » Ա.	33 7/8
» » » Բ.	18 7/8
» » » Գ.	16 3/4
Օթոման 1871	—
Փոխառութիւն 1877	84 5/8
Պանք Օթոման	11 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	94 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	66 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	90
Տայրա Սանիէ	63 1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	86 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 24 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

Բարիզ, 24 Օգոստոս, ժամ 3 վայր. 45 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	108 97 1/2
» » 3 0/0	81 05
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 80
» » » գոցուեցաւ	16 82 1/2
» » Սէրի Բ.	18 90
» » Գ.	16 80
Օսմանեան երկաթուղի	42 37 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	536 25
Գրէտի Լիօնէ	— —
» Ֆօնսիէ	1315
Բաժնետոմս Լիոնի	—
Սուէզի ջրանցք	2018 75
Ռուսական 5 0/0 1877ի	98 1/4
Իտալական Ռանթ	95 30
Եգիպտական միացեալ	333 75
Սպանիական (արտաքին)	57 7/16
Բրիօրիթէ Թիւրք	402 50
5 0/0 Հելլէնական	325
Ձէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ՏՕՔԹԷՕՐ Ռ. ՌՕՊԷՆՍՕՆ

Երիտասարդ բժիշկը՝ որ քաջ ծանօթ է հասարակութեան իւր առողջաբանական հրապարակութեամբք, եւ որ մեծ փորձառութիւն մը ստացած է հիւանդանոցաց մէջ իւր ծառայութեամբք՝ իւր բնակարանը փոխադրած է

ԿԷՏԻՔ-ՓԱՇԱ, ՄԻՒՍԷԼԼԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 4

տունը՝ ուր կ'ընդունի իրեն դիմող ամեն տեսակ հիւանդները։

Նաեւ կուրծքի, Ստամոքսի և Աղեաց հիւանդութիւններով կ'զբաղի մասնաւորապէս։ Ելէքտրականութեամբ և Շոգիներով նոր տեսակ դարմաններ և Ստամոքսի լուացումը կը գործադրէ ի գոհութիւն իւր յաճախորդաց։

Ուրբաթ օրերը ժամը 6էն 10 ձրի կը դարմանէ աղքատները իւր տան մէջ։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ, ՍԷԼԱՄՍԸԶ

Վարժարանիս Ժ. տարւոյ շրջանը կ'սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2, Երկուշաբթի օր։

Ուսանողք պարտին մնալ մինչեւ Սեպտեմբեր 5, Հինգշաբթի առաւօտ, ուր դասախօսութիւնք պիտի սկսին։

Նոր աշակերտ տալու փափաքող ծնողք կամ պաշտպանք կը հրաւիրուին բանակցիլ Տնօրէնին հետ, վարժարանին մէջ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

1885 Օգոստ. 7 2—4

ՏՈՔ. ՍԻՄՈՆ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ
Ղալաթիա, Գամոնտօ փողոց, Թիւ 7

Հիւանդ կընդունի ամեն օր կէս օրէն վերջը, մասնաւորապէս միզային գործարանաց և վիրաբուժական ախտերու համար։ 1—12

ԳԵՐ. ՊԱՐԶԵԱՆԻ ՆԱՄԱԿԸ

«ՌՈՒՍԿԻ ԿՈՒՐԻԷՐԻ» ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս երեկ ծանուցինք, Գեր. Սուքիաս եպիսկոպոս Պարզեան Ռուսկի Կուրիէրի խմբագրին ուղղեալ նամակով մը հերքած է այն լուր թէ, ինք խնդրագիր մատուցած է Ռուսիոյ Ներքին գործոց նախարարութեան ի նպաստ կաթողիկոսացման Մակար Արքեպիսկոպոսի։ Աւելորդ չենք համարիր յառաջ բերել աստ այդ նամակը.

Անհրաժեշտ գտնելով պատասխանել Թիֆլիսի Թղթակցութեան մը որ հրատարակուած է Ռուսկի Կուրիէրի մէջ, գրագիտական օրինաց հիման վրայ կը խնդրեմ որ ձեր լրագրի մէջ հրատարակէք այս նամակս։

Թիֆլիսի Թղթակիցը կ'ամբաստանէ զիս, նախ, իբր թէ «ես քանի մը հոգեւորականաց գլուխն անցած խնդիր մատուցած եմ Ներքին գործոց նախարարութեան, որպէս զի Մակար եպիսկոպոս ամենայն Հայոց կաթողիկոս հաստատուի. երկրորդ, թէ ես Մեղու Հայաստանի լրագրի վերջին համարներու մէջ հրատարակած յօդուածիս մէջ գովասանելով Մակար Սրբազանի արժանաւորութիւնը, կը ջանամ վար զարնել և ոչնչացնել այն ամենն որ չվերաբերէր Մակարեան կուսակցութեան»։

Ամբաստանութիւնը բոլորովին անհիմն է։ Ո՛չ ես, ո՛չ ալ հոգեւորականութիւնն իմ միջոցաւ ո և է խնդրագիր մատուցած չէ Ներքին գործոց նախարարութեան. Նոյն իսկ եթէ այսպիսի բան մ'եղած իսկ լինէր, ազդեցութիւն մը չպիտի ունենար 1885ի ապրիլ 21ի օրինական կերպով կատարուած, ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրութեան վրայ, ինչպէս որ կը յայտարարէ նոյն իսկ Թիֆլիսի ձեր Թղթակիցն ալ։

Այժմ գանք ամբաստանութեան երկրորդ կէտին. արդարեւ յօդուածիս մէջ բարձրացուցած եմ զՄակար արքեպիսկոպոս, սակայն հարկ կը համարիմ ըսել, որ ադով բնաւ դիտաւորութիւն չեմ ունեցեր «պախարակել և ոչնչացնել այն ամենն որ Մակարեան կուսակցութեան չէր պատկանիր». այլ միայն կը փափաքէի վերականգնել ճշմարտութիւնը Մակարի վրայ յայտնելով իմ համոզումներն և ներկայելով այն պատճառներն որոց համար, ինչպէս կը կարծեմ, պատգամաւորներէն ոմանք չէին ուզեր Մակարի ընտրութիւնը.

Թղթակցութեան մէջ նոյնպէս ըսուած է. «Սուքիաս կը գրէ, իբրեւ թէ Էջմիածնայ մէջ, ընտրութեան ժամանակ, ի մէջի այլոց ժողովուրդը սկսաւ աղաղակել, Կեցցէ Մակար. ասոր վրայ աւելի կը զարմանան այն անձինք որ իրենց ականջներով լսեցին «Կեցցէ Մակար, մի ընտրէ Մակարը»։

Յօդուածիս մէջ հերքած չեմ [illegible] զՄակար խօսքերն, այլ ըսեր էի թէ այդ աղաղակներն կը հնչէին մինչեւ ընտրութեան վայրկեանը. այդպէս գոչողներն ալ Էջմիածնի ճեմարանէն արձակուած քանի մ'երիտասարդներ էին, որ այլոց ազդեցութեան ներքեւ կը գտնուէին։ Տեղական ոստիկանութիւնը գիտէր այս, ուստի նոյն ժամայն Էջմիածնի գաւիթէն դուրս հանեց զանոնք։ Միւս կողմէ յայտնի է թէ կաթողիկոսական ընտրութենէն վերջ, պատգամաւորաց տաճարէն ելած ատեն, ժողովուրդն որ անհամբերութեամբ կ'սպասէր ընտրութեան արդիւնքին, երբ իմացաւ թէ կաթողիկոսական կանտիտատ ընտրուած են Մելքիսեդեկ և Մակար Սրբազաններն, աղաղակեց, կեցցէ Մելքիսեդեկ, կեցցէ Մակար։

Կրցածիս չափ կ'աշխատէի ուշադրութիւն չդարձնել այս չինծու և անհիմն լուրերուն, որ ընտրութենէն ետք տարածուեր էին վրաս, բայց որովհետեւ վերջերս այդ լուրեր աւելի և աւելի սկսան արձագանգ գտնել և Կ. Պոլսոյ Արեւելք լրագրին ալ հրատարակեց զայնս, ուստի այս նամակս գրելը կարեւոր համարեցի։

ՍՈՒՔԻԱՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 4 Օգոստ.

«Միթէ այս արդէն կատարուած իրողութի՞ւն է» հարցնում է մէկը միւսից։ Միթէ Մելքիսեդեկ սրբազանի, ազգի միաձայն ընտրած Հայրապետի փոխարէն միակ և ենթ հոգեւորականներից ընտրուած Մակար Սրբազա՞նն է կոչուած բազմելու Ս. Լուսաւորչու նուիրական կաթողիկոսական գահը։ Միթէ սորանից յետոյ էլ, հինգ միլիոն ժողովուրդը իւր ներկայացուցիչներով ու Խրիմեան Հայրիկի նման անբիծ հոգեւորականներով դեռ կարծո՞ւմ է թէ ինքն էլ մի ազգութիւն, մի մարմին է կազմում և թէ կենդանի նշաններ է ցոյց տալիս։ Իրա՛, միթէ ազգը այս յոժ նշանաւոր մի խնդրում իրան մեռելութեա՞ն պիտի դատապարտի։ Այլ եւս ի՞նչ մնաւոր վերածնութեան է սպասում նա, էլ ի՞նչ օրուան, ի՞նչ վայրկեանի, հայութեան էլ ի՞նչ շահերի առթիւ լսելի պէտք է լինի հայ ժողովրդի միաձայն նուիրական համեստ ձայն [illegible] խիստ սառնասրտութեամբ նայելով խնդրին, հարցնում ենք հայ ժողովրդին, որ նա այսուհետեւ այլ եւս ի՞նչ խղճով ու ի՞նչ երեսով պէտք է ձեռնարկէ ապագայ ընտրութիւններին և հայութեան վերաբերեալ կենսական այնպիսի խնդիրներին, երբ այսպիսի մի ամենակարեւոր առաջնակարգ խնդրում իսկ նա նախօրէն պէտք է զգայ որ իւր ձայն, իւր աշխատանք, իւր կամք մի վայրկեանի մէջ օդն են ցրնդելու։ Մակար Սրբազան, Բեսարաբիոյ թեմի առաջնորդը, իւր թեմում մի կաթիլ համակրանքից զուրկ, մի ծերունի, երբ մարդ առհասարակ դադարում է գործելուց, թէ՛ ֆիզիքապէս և թէ՛ մտաւորապէս, կաթողիկոսական ցանկը ընկած շնորհիւ «յանդուգն» եպիսկոպոսի անվայել վարմունքների ու գաղտնի բանսարկութիւնների, ընտրեալ է չորից երկրորդ կաթողիկոսացու դարձեալ շնորհիւ յանդուգն եպիսկոպոսի և միակ և ենթ տեղական միաբանութիւնից, բայց ոչ բնաւ մի աշխարհական պատգամաւորից, բազմելո՞ւ է ի գահ կաթողիկոսութեան ամենայն Հայոց։ Այո՛, ամենայն Հայոց, երբ ոչ մի աշխարհական հայ նրան քուէ տալու ներկայացուցիչ չէ առաջարկած։ Ուրեմն այլ եւս ի՞նչպէս է կաթողիկոս ամենայն Հայոց։ Իրա՛, այս երեւոյթը այս դէպքում աւելի քան լուրջ ուշադրութեան արժանի մի կէտ է ներկայանում. այս նշանակում է Սսոյ կաթողիկոսութիւնն կերպարանափոխուել է Էջմիածնի իւր ընդարձակ թեմով, իսկ ամենայն Հայոց կաթողիկոսութիւնն, որ մինչ այժմ, Ս. Միածնի իջման վայրում գիտէինք, այժմ մի այլ տեղ փնտռելու է իւր «Ամենայն Հայոց կաթողիկոսութիւնով»... Դժգոհութիւնն ընդհանուր է. և ծաւալման մէջ է...։

Ահա ձեզ և մի որ և է Սուքիաս եպիսկոպոս, որ ընդ երկար տարինէրէ ի վեր յանձին երջանկայիշատակ Գէորգ կաթողիկոսի չէ դադարել ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան յարգ ու պատիւը, նշանակութիւնն ու իրաւասութիւնը հողի հետ հաւասարեցնելէ. Հայ ազգը անկասկած չի մոռանայ որ և է մի Սուքիաս եպիսկոպոսի արարքը՝ իւր յաջորդ եղած միջոցին Աղեքսանդրապօլում ընդդէմ ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան հեղինակութեան։ Չի մոռանայ նոյնպէս նորա «յանդուգն» արարքը ընդդէմ ազգութեան համերաշխութեան, 84ի ընտրութեան միջոցին։ Պետերբուրգ ժամանելէ հետէ, մինչ Մեղուի 57 համարի 25 յուլիս 1885 Թուականի առաջնորդողը, ազգի վիճակը այս մըխուր իրողութեան հասցնող Սուքիաս եպիսկոպոս Պարզեանց, անտարակոյս, անգլիական եկեղեցւոյ դիրկը յարող, ազգի ու եկեղեցւոյ թշնամի կիլիկիոյ Մկրտիչ եպիսկոպոսի մի այլ հարազատ աւագ «եղբայրն ի Քրիստոս» է ներկայանում Մակարի կաթողիկոսութիւնն գլուխ բերելու մէջ։

Այս համազգային ամենակարեւոր խնդրին այսպիսի մի տխուր վախճան ստանալուն, Սուքիաս եպիսկոպոսէ զատ քիչ չնպաստեցին և այն 14–15 շահախնդիր հոգեւորականները, որոնք ձայն տալով, Սուքիասի գործը առաջ տարին։ Զարմանք, եթէ ամենահաւատարի աղբիւրէ քաղած յիշեմ ձեզ, որ Մակար Սրբազանի կաթողիկոսութեան խնդրում [illegible] և մի քանի Պոլսեցիներ իւրեանց ամենաջերմեռանդ [illegible] գործունէութիւններով։ Քանիցս անգամ ներքին գործոց նախարարութիւնում վերջերս ստացուեցան այդ շահախնդիր և համոզում վաճառող անձերէ զանազան գոյներով նկարուած աննպաստ առարկութիւններ ազգից միաձայն ընտրեալ Մելքիսեդեկ կաթողիկոսի անձնաւորութեան դէմ։ Անկեղծ, շատ անգամ, նոյն իսկ ռուս պաշտօնեաներին այդ վաւերագրիների լիրբ, կաշառուած գրութիւնները ծիծաղ ու կատակ են յարուցել, տեսնելով թէ ինչպէս մի ազգի անդամների մէջ այդպիսի եռանդով գործող ստոր արարածներ գոյութիւն ունին. վերջապէս իրողութիւնն իրողութիւն է մնում և ահա՛ ձեզ կայսերական հաստատման հրատարակութեան բառացի թարգմանութիւնն.

«Նախիջեւան-Բեսարաբիոյ թեմի հայլուսաւորչական առաջնորդին, նոյն և Էջմիածնի Սինոդի անդամ Արքեպիսկոպոս Մակարին, ամենայն Հայոց Պատրիարք-Կաթողիկոսի պաշտօնին հաստատելուն առթիւ, Ամենողորմածաբար արձակում ենք այժմեան վարելի պաշտօններից»։

Անցեալներս, Պետերբուրգ գտնուած միջոցին, իբր թէ սոսկ ուսումնարանական խնդրի առթիւ, Սուքիաս եպիսկոպոսը քիչ ջանքեր ի գործ չէ դրել Մակար եպիսկոպոսի կաթողիկոսութեան համար։ Մինչդեռ Սուքիաս [illegible] իւր ուշադրութիւնն աւելի դարձրած էր Մակար սրբազանի գործի նպաստելուն քան թէ ուսումնարանական խնդրի և այդ նպատակաւ չարունակ գործում էր, Մամբրէ, Սարգիս եւն. վարդապետներ, Ներսէս, Մեսրոպ եւն. եպիսկոպոսներ մի ամսէն ի վեր Էջմիածնէն դուրս գտնուող Վաղարշապատի բժիշկ Գ. Նիբեռ Տէր Գասպարեանցին, Սարգիս վարդապետի քրոջ որդուն գրութեամբ հրահանգներ են տալիս Պետերբուրգ գնալու և Սուքիաս սրբազանին օգնելու, Մակար սրբազանի գործի աշխատութեան մէջ։ Բաց ի այս, դեռ սորանից երկու տարի առաջ, Աղէքսանդր Գ.ի թագադրութեան միջոցին, Մակար սրբազանի յայտնած ցանկութեանն, ներքին գործոց նախարար Դոլստոյ առարկած է եղել թէ, եթէ Նորին Գերապատուութիւնն նոյն իսկ 84 Թուականի ընտրութիւններին աշխատի երկու կաթողիկոսացուներ-կանդիտատի շարքը ընկնիլ, այն ժամանակ Մակար սրբազանի կաթողիկոս լինելն աններև պէտք է համարել։ Չցանկանալով այլ եւս վշտացնել մեր հայրենակիցներին, այստեղ մենք կանգ ենք առնում և այս իրողութեան վրայ նոցա լուրջ ուշադրութիւնն ենք հրաւիրում. կարծում ենք որ ժամանակ է արդէն հայ հասարակութեան փոքր ինչ անձնուէր գտնուիլ այսպիսի մի նշանաւոր խնդրին և միանգամայն մոռացութեան տալ մի առժամանակ անձնական շահերը։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆՑԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԵՐՔ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

Դաստիարակութիւնն ըստ բաւականի ի մեզ կարեւորութիւն ստանալէ ի վեր երեւցան եւ առ մեզ մանկավարժներ որոց գործքերն գնահատելի մասն գտան Ազգ. վարժարանաց մէջ, ուստի տեղի տուին Հեգարանն և Սաղմոս և Նարեկն։ Այսպէս, Ն. Տէր Ղեւոնդեանցի Մայրենի Լեզուն մեծ յեղափոխութիւն հանեց մանկավարժական ասպարէզին վրայ։ Կրնամք ըսել այսօր թէ հայ վարժարանք զգացած են մանկավարժական գրոց [illegible] և սիրայօժար սկսած են գործածել տալ հայ զաւակաց։

Ես եւ, մին ի յետնոց, Ճեմարան վարժարանին մէջ երբ ուսուցչութեան կոչուեցայ, սկսայ ի գործ ածել այն մանկավարժական մեթոտն, զոր ուսած էի Բէլլիւէէ, Պրիւնօէ, Լարուսէ, Բարբանթիէէ, այլ առաւել ինձ վարժապետ ընտրեցի մանուկներն. որովհետեւ մանկան էր որ պիտի ուսուցանէի, սիրեցի զգալ մանկան իղձերն, գիտնալ թէ ի՞նչ բան իրեն նախանձելի է և կարէ լինիլ օգտակար, ուղեցի լեզուիս տալ մանկական ասացուածոց ձեւ մի, սիրեցի Թափանցել մանկան հոգեբանական կարողութեանց, զի կարենամ ըստ այնմ իրեն ըմբռնման հալելի եւ հրապուրելի լինել։ Շարունակեցի սոյն գաւղերս, զիս անցուցի ընդ երկար փորձառութեան բովէն, մինչեւ որ ըմբռնեցի թէ ի՞նչ էր նշանակէ Մանկավարժ։ Մի երեկոյ պատահեցայ 7է մինչեւ 11 տարեկան աղջկանց, որ պարտ մը եղերքն կեցած՝ կը խօսակցէին. լսեցի իրենց ձայնը հեռուէն, անմիջապէս պլայ առի, առանց զգացնելու թէ ես իրենց կ'ունկնդրեմ. առաջինն կը խօսէր յարդին, երկրորդն յորենին հասկին և անոր մասերուն վրայ, չզլանելով զանոնք, երրորդն կ'սքանչանար անոր կանաչ գոյնին վրայ։ Խօսակցութենէն վերջն սկսան երգել յորդէ յետոյ երեքն արտասանեց հեշտալուր, շեշտոլոր և մեղամաղձիկ ձայնիւ Պետրոս Դուրեանի «Է՛հ, Մնաք բարեաւ»։ զայս երբ լսեցի, զարմացայ յոյժ, չկարացի ժուժժել, աչքերս դարձուցի ի նա, հաստատապէս հասկնալու համար թէ արդարեւ այն մանուկ աղջի՞կն էր, որ կ'արտասանէր բանաստեղծին այն տողերն այնքան զգացմամբ։ հիացայ եւ ըսի իւրովի, գուցէ Ֆրէօպէլ անգիտակ եղած լինէր թէ 11 տարեկան աղջիկ մը կարէր սոյնչափ լաւ և զգացմամբ արտասանել «Է՛հ, Մնաք բարեաւ»ն։ Լաւ ուսած էր արտասանել, ինչպէս նաեւ լաւ զգացած էր ի յուզել այդ դեռափթիթ ագին, զի լաւ արտասանելու համար պէտք է լաւ զգալ, զի առանց զգալու արտասանութիւնն դիակ մը կը դառնայ։ Ահա՛ այս և սորա նմանք են իմ վարժապետներս։

Այսօր ահա կու գամ հրատարակել մանկավարժական գիրք մը, «Տարերք Մայրենի լեզուի»։ Սոյն դասագիրքը մաքուր տպագրութեամբ և միանգամայն ընտիր, ճոխ, եւ յարմարագոյն ընելով ի լոյս կ'ընծայեմ եւ հակառակ բազմագիմի դժուարութեանց և ծախուց և զոհողութեանց դիւրամատչելի գին մը կը դնեմ, յուսալով որ պատուական հասարակութենէն սիրով քաջալերուիմ։ Իմ սոյն դասագրքին մէջ կուրօրէն մի հեղինակի չեմ հետեւած, ինչպէս ըսի, այլ շատ մը հեղինակք իմ աչաց առաջ ունենալով, քաղեցի անոնցմէ ինչ որ օգտակար էր ինձ։ Դասագրքիս մէջ ընդհանրապէս պիտի տեսնուի Դասախօսութեան մեթոտն, այսինքն ինչ որ պիտի բացատրէր վարժապետը մանկան և մանուկը վարժապետին պիտի պատասխանէր կամ ունկնդրէր։ Ջանացած եմ ամեն կերպիւ զորղոյն լաւ պատրաստել թէ՛ բարոյական, թէ՛ ուսումնական և թէ՛ գիտական տեսակէտներով։ Մանկան զգացումները գիտելով թէ ի՞նչ կ'իմանայ նա երկար ընթերցանութեան գրքէ մը, ամբողջ գիրքը բաժնեցի չորս հատուածի, և ամեն մէկ հատուած՝ դասերու, և ամեն մէկ երկար դաս՝ մասերու. ուստի երբ տղայն առաջին դասը կ'աւարտէ, [illegible] սկսեցի». այս մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ նմա և մեր փափաքներէն մին ալ այս է արդէն, սիրայօժար ուրախ և զուարթ կացուցանել զտղայն իւր դասուց մէջ։ Տղայն Ա. հատուածին դասերէն կուգայ, կը հասնի հետզհետէ Բ. հատուածն. այս ալ ոչինչ նուազ բերկրութիւն մը կը պատճառէ, զի այնու կը Թուի նմա [illegible] ըսելով «Ահա Բ. Հատուածն հասայ». այսպէս յաջորդաբար միևնոյն զուարթութեամբ կը շարունակէ, մինչեւ որ աւարտէ գիրքն առանց տաղտուկ զգալու։ Նկատողութեան առի նաև պատկերներն, որ գլխաւոր միջոցն է ընթերցանութիւնը մանկան քաղցր և ըմբռնելի ընելու։ Ուստի ջանացի բոլորովին նոր և խիստ, գեղեցիկ և [illegible] յարմար պատկերներ դնել, որ պարզեն չափահասից և մանկանց հրապոյր պիտի ազդեն։

Սկիզբը դրուած է կէս շրջանակ մի, ծաղկենկար և տերեւաշատ, ուր Թռչուններ ոմանք ծառոց ոստոց մէջէնեղէն Թռչտելով, այլք ցորենի հասկերու վրայ հանգչելով և ուրիշներ ոստոստելով ծառի վրայ շինուած բոյնին շուրջն ուր կը ճռան Թռչնիկներ, մանկան ուշադրութիւնը կը յանկուցանեն ա՛յնպէս, ինչպէս պիտի ընէին երբ տղայք տեսնէին զանոնք իրականապէս։ Դուն ուրեք արժան և անհրաժեշտ սեպած եմ օտարազգի և մերազգի գրագիտաց գործերէն Թարգմանօրէն գրել որպէս ըրած է Տէր Ղեւոնդեան, մերթ համառօտելով, մերթ ընդարձակելով, մերթ հետեւելով։ Որովհետեւ եթէ Տէր Ղեւոնդեանի գրութեամբ պատրաստէի և ես սոյն գործն, ոչինչ առաւելութիւն մը ըրած պիտի լինէի, զի Մայրենի Լեզուն ունի դժուարութիւններ, զորս բառնալու հասար որչափ օրինակ գիրք որ տպագրուի, նոյնչափ Տէր Ղեւոնդեաններ պէտք է լինի, ըստ որում բացատրութեան գիրք չգործածուիր, զոր կը հաստատէ Միացեալ Պատ. Ընկերութեան Տնօրէն Ժողովը, Մայրենի Լեզուի Ա. տարւոյն Գ. տպագրութեան Գ. էջին մէջ։ Ուստի մանկան պէտք եղած դիւրութիւններն ընծայելէ յետոյ, ուսուցչին և ուսանողին միջեւ, ինչ որ պէտք էր խօսիլ բացատրութեան գրքին մէջ՝ ամփոփեցի համառօտիւ միևնոյն գրքի մէջ, որպէս զի թէ՛ աշակերտն հետաքրքիր ըլլայ հարցնելու և տեղեկանալու նշանակեալ հրահանգներն և թէ՛ մանկավարժը մտացածութեան չի Թողու պէտք եղած բացատրութիւններն։ Ուստի սոյն այս գիրքը կը պարունակէ իւր մէջ նաև բացատրութեան գիրքը կամ բանալին։ Կը նշմարուին հոս սոյն պահանջումները, զորս առաջարկած է նշանաւոր Մանկավարժն՝ «ի՞նչ, ինչո՞ւ, ինչպէ՞ս, ինչո՞վ,» հարցական բառերն որ հաստատուն տեղեկութիւն մը կուտան ամեն առարկայի վրայ. ուստի առ այս կը ծառայեն այն հարցմունքը զորս դրած եմ ամեն դասի վերջն, որոց հետ կը միանան բացատրելի բառեր, բացատրելի բառեր, [illegible] 11 [illegible] և մանկական, [illegible]։

Տղայն պէտք է հարցնէ «ի՞նչ է այս», երբ կը տեսնէ կրակն, երբ կը տեսնէ թէ կրակն կը մարի, երբ կը ծածկեն մոխրով, պէտք է հարցնէ «ի՞նչու կը մարի կրակն». պէտք է հարցնէ, երբ կ'արծարծի կրակն չի ծածկուած ատեն՝ հովայն հոսանքին դէմ, «ինչո՞ւ կ'արծարծի». պէտք է հարցնէ, երբ դաւաթով ծածկուած կայծ մի կը մարի «ինչո՞ւ չի փայլիր»։ Այսպէս երբ ուսանի տղայն, կ'ուսանի այն բնագիտական դասն, զոր պարտաւոր էր բարձրագոյն կարգի մէջ ուսանիլ շատ ուշ։ Նոյնպէս երբ տեսնէ մի սնտուկ պէտք է զննէ եւ հարցնէ, «ի՞նչ է այս, ո՞րէկ չինուած է, ո՞վ չինած է, ի՞նչ ընելու կը գործածեն», պէտք է գիտէ անոր եզերքն, հատուածակողմերն, անկիւններն. երբ կը տեսնէ թէ Թաւալած ատեն հատուածակողման վրայ կը կենայ, պէտք է հարցնէ «ինչո՞ւ համար կ'ըլլայ այսպէս». «ի՞նչ կ'ըսուի այն կողման, այն կողմն ի՞նչ մասերէ կը բաղկանայ, այդ մասերուն միացման ծայրն ի՞նչ կը կոչուի»։ Այսպէս կը տեղեկանայ նաեւ խորանարդի դասուն, որ բարձրագոյն կարգաց առանձնաշնորհեալ կը Թուէր ըլլալ։ Այս ընթացքով տղուն միտքը խորհրդածութեան ենթակայ կը լինի եւ իւր մտաւորական կարողութիւնն կը զարգանայ, ինքնաբերաբար վերահասու կը լինի այնպիսի գաղտնեաց, զորս կ'ընծայէ նմա բնութիւնն, եւ ոչ անծանօթ կը գտնուէր ցայն վայր։ Վերի օրինակներուն մէջ տղայն հետզհետէ պարզ առարկայի մը բաղադրեալ մասերն ուսաւ, ինչպէս նաեւ ծանօթին անծանօթ մասերն։ (Տես. առ. այս Տարերք Մայրենի լեզուի էջ 16, «Ա՜հ, Թռչնիկն ահա փախաւ» դասն)։ Ինչ որ տղուն միտքն կը սիրէր մտածել, նոյնն ընտրեցի, որպէս ըրած են Քարբանթիէ, Պըրիւնօ, այլ ընթերցանութեան գիրքն մինչ ութսուներորդ տպագրութեան հասած է. ուստի առին նաեւ աշխարհագրական մասն եւ ուսուցինք առանց մոռնալու թէ մանկան հետ է մեր խօսքն եւ թէ պէտք է մանկական լինի հետեւաբար մեր դասախօսութեան ոճն։ Տղուն պէտք է հասկցնել ծովն, անապատն, դաշտն, լեառն, հրաբուղխն եւ ցոյց տալով որչափ որ կարելի է նոցա պատկերներն. ըրած եմ զայս մասամբ, Պօսֆօռի աշխարհացոյց տախտակը դնելով, ինչպէս նաեւ լեառն, դաշտ եւ պատկերներն։ Բուսաբանութիւնն, որ համար շատ մեծ կարեւորութիւն տուած է Սբէնսըր, ուսուցուած է նոյնպէս հրապուրելի եղանակաւ մի, նիւթ մտաւորարգելով մտամարզութեան, որ պահանջելի է մանկավարժութեան մէջ։ Այսու կը գիտնայ տղայն ծառի կամ բոյսի մը մասերն, զորս կը տեսնէ յաճախ, անոնց աճելու գործարաններն, պտուղներն, ասոնց տեսակները, տերեւներն և անոնց բաժանումները, ծաղիկները, ցօղունը, կոկոնն, արմատն եւ։ Կենդանաբանութիւնն, սա եւս մանկավարժութեան ընդունած [illegible] է, զի տղուն երբ տեսնայ կենդանի մը կամ լսէ կենդանւոյ անուն մը, առանց գիտնալու անոր գիտական տեղեկութիւններն՝ կատարեալ գաղափար մը չի կրնար ունենալ վրան։ Իսկ երբ խօսուի նմա ուղտին և անոր կազմութեան ու ծառայութեան վրայ, ճանճին ու անոր օգտին և վնասին վրայ, տղուն միտքն կը տարրանայ ընդարձակ և հասուն ծանօթութեամբ, որով կը չարժի իմացականութեան սլաքն, կը լուծուին ապշութեան և տգիտութեան կապերն, կը խօսի իբրև խոհուն և գիտուն մարդ, մանուկը սովրի [illegible] Մարդակազմութիւն, ո՞վ կարէ ժխտել թէ այս հարկ չէ ուսուցանել մանկան. մանուկն ինչո՞ւ չը տեղեկանայ թէ ի՞նչ են ակռայք և իւր տեսակներն, ի՞նչ մասերէ կը բաղկանայ գլուխն, իրանն, ձեռներն, ոտքերն, եւն եւն։ Ասքա այնքան անհրաժեշտ են, որքան չէ պիտանի տղուն քերականութիւն ուսուցանելն մանկական հասակին մէջ, երբ չգիտէ իսկ խեղճն թէ՝ այն բառն զոր կը հոլովէ ի՞նչ կը նշանակէ, ի՞նչ բնութիւն ունի, ինչի՞ կը ծառայէ։ Հանքաբանութիւնն օգտակար է մանկան որչափ օգտակար է բուսաբանութիւնն եւ այն առարկաներն որ հանապազ աչաց կը հանդիպին, ինչպէս մետաղներ, աղ, քարիւղ, զանազան քարեր, պէտք է սովրեցնել թէ ո՞րէկ կ'ելնեն, ի՞նչ միջոցներով են։ Գծագրութիւնն կը ծառայէ գեղեցկին ճաշակը ըմբռնելու տալու մանկան և անոր մտաց տակ դնելու այն կարողութիւն, որով կարենայ գծել այն առարկայներն որք ենթակայ են իւր աչաց, և լաւ մը տպաւորելու նորա մտքին մէջ իւր տեսած առարկայներն։

Չեմ մոռցած նաև ուղղագրական հրահանգներ և դասեր դնել, հրապուրիչ և դբօսեցուցիչ եղանակաւ մի։ Անտես չեն առնուած նաև երկրաչափական, աշխարհագրական, նախնական գիտելիքներ։

Ինչպէս կը տեսնուի, այն ամեն ճիւղերն զոր յիշեցի, կը պարտաւորեն զաշակերտս ինքնայօժար մտածելու, գիտելու, խօսելու, դատելու, և քաղդատելու։ Մեր փափաքելին է այս։ Բայց որովհետեւ միայն միտքն չէր որ պիտի կրթէինք, այլ և սիրտն, այլ և հոգին, ուստի աւելցուցի Բարոյական և Քրիստոնէական դասեր այնպիսի հրապուրիչ եղանակաւ մի, որ տղան թէ՛ ըմբռնէ, թէ՛ խրատուի, թէ՛ ուղղուի։ Իմ սոյն գործն տաղտկալի և միօրինակ ընելէ զգուշանալով, (զի միօրինակութենէ ծնաւ մի օր տաղտուկն), հիմն բռնեցի նիւթոյ և ոճոյ զանազանութիւնն, խառնելով լուրջն ծիծաղելոյն հետ ըստ բանիցն Հորատիոյ «Զամենայն լնու զծանոյս որ զպիտանին խառնէ ընդ անուշն»։ Ի սկզբան անդ ըսի թէ արտասանութիւնը, երբ բաղձացուածին պէս ուսուցուի, կը վառէ ոգին աշակերտին, որ կ'ըլլայ վառվռուն, ուշիմ, և նրբիմաց. ո՛րքան ուրեմն ոտանաւորները պիտի բարւոքեն երեւակայութիւնն մանկան, պիտի աճեցնեն նորա սքանչելագործ ոգին։ Սոյն դասագրքիս մէջ դրած եմ եւս երգեր, մին նօթայով հանդերձ (առանց նօթայի օրինակներ ալ կան)։

Այլ եւս չենք ուզեր ընդ երկար խօսիլ Տարերք Մայրենի լեզուի վրայ, զի տարակոյս չունինք թէ հայ վարժարանք պիտի գնահատեն զայն և պիտի ընծայեն մեզ այն քաջալերութիւն, որուն կ'սպասեմք։

ԲԱՐՍԵՂ Ն. ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ
Իւսկիւտար

ԱԶԴ

Նիկոմիդիոյ Ազգ. վարժարանաց համար հետեւեալ պաշտօնեայներն կը փնտռուին. փափաքողք [illegible] հոգաբարձութեան Ներկայացուցչին հետ կրնան բանակցիլ լրագրոյս Խմբագրատունը դիմելով։

Ա. Մէկ դաստիարակ կառավարիչ։

Բ. Մէկ դասախօս, գրաբառ և աշխարհաբառ լեզուաց համար. սոյն դասախօսն Գաղղ. լեզուի և պատմութեանց եւս ըստ բաւականին հմտութիւն պէտք է ունենայ։

4—4

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէշիկճի օտասըի հիւքմիւյլէ մէրքէզինտէ վէ Հուրան վէ Պրադ իլէ Հասպիա վէ Բաշբիատէ պուլունան վէ պուլունաբիլէճագ օլան ատաքիրի չահանէ իչիւն իւչ նիւզ պիր սէնէսի Էյլուլինտէն իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ լիւզումի պուլընան էրզագ վէ սաիրէտէն գըյէի ճէտվէլլէրի իթիպարիյլէ նուհուտըն օթուզ տօղուզ կաղըն ալթմըշ պիր, պէշ սապօնըն իւզ եէթմիշ եէտի, պէշ բարայա վէ օրտուլի մէզքիւր մէրքէզիլէ իւչ սաաթլըգ մահալէ գատար պուլունտըրըլաճագ օլան քէզալիք հէր սընըֆ ատաքիրի չահանէ իչիւն սէնէյի մէզքիւրէ Թըշրինի էվվէլինտէն իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ իճապ իտէն հաթապըն պէշ բարայա վէ պիր բարանըն նիւզատէ սէքսան պէշ ճիւզինէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտըղընտան իթայէ թալիպ օլանլարըն չէրաիթինի անլամագ վէ թէնզիլի ֆիաթ էյլէմէք իւզրէ լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․

12 աղօսթոս 301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գօսօվա ֆըրգասը մէվգըլի միւշթէմէլէսինտէն օլան Իւսքիւպ վէ Իշթիպ վէ Գօսանօվա վէ Պրէշօվա վէ Ճալանդա վէ Գօճանա վէ Րէհճօվա վէ Ճարուհ վէ Պէրզիյա վէ Լում վէ Ագ [illegible] վա վէ Իրէք վէ Կուսինէ վէ Բրիշթինէ վէ Գրիվվիք վէ Մէթրօվիչա վէ Տուլչէզիյն վէ Գայգանտէլէն վէ Դուսթուար վէ Եէնի բազար վէ Եէնճէ վէ Եէնի Վարօշ վէ Պրէբօլ վէ Բրէպօյ վէ Դաչըրճա վէ Պրանա վէ Թէրչօվիչմէ վէ Ֆուէ վէ Մօյգօվաէ մէվգըլէրինտէ պուլընան վէ պուլընտըրըլաճագ օլան ճէնուպ ճէնապը միւլիւքանէնին վէ հայվանաթը միրիյէնին պիր սէնէլիք իաշէլէրի իչուն միւպաիաասը մէվգըի միւնագասայէ օլան վէ ֆիաթը մալումէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինէ պուլընան օն սէկիզ գալէմ էրզագըն իհաալէսինէ թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

12 Աղօսթոս 1885

1—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Էրզագ անպարը իչիւն միւպայաա օլունաճագ գահվէ վէ թօզ շէքէրին միւնագասասընա շէհրը աղօսթօսըն օն պէշինճի բէնշէնպիհ կիւնիւ պաշլանաճաղընտան, թալիպ օլան թիւճարըն եէվմը մէզքիւրտէ Խազինէի Խասսաի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

10 Աղօսթոս 301

2—3

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՉԻՍՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԴԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

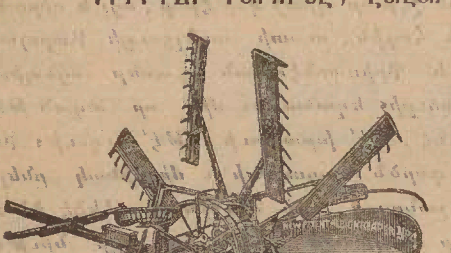

«ՐԻԱՆ» Մակաղուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կտրէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է։ Գնողն երբ գոհ չըլլայ, կրնայ ետ առնուլ իր ստակն։

502

ՍԵՂԱՆԻ ԸՄՊԵԼԻ

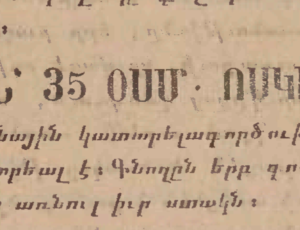

ՑԱՐԳԵՆԵԼԻ ՀԱՅՐ ՔԵՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրեօզ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պէրթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ։

ՏԷԼԼԱ ՍՈՒՏԱ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

169—Բերա, մեծ փողոց—169

Իւր յաճախորդաց կը յանձնարարէ ԶԱԽԵՐԼԻ վերջին ընտիր մասնագիտութիւնն,

«ԶԱԽԵՐԼԻՆ»

ամէն վնասակար միջատներու ջնջման համար։ Այն մասնագիտութիւն ազդուութեամբ, արագութեամբ և ապահովութեամբ կը գերազանցէ մինչեւ ցարդ ամէն ծանուցուած միջատասպան փոշիները կամ ուրիշ դարմաններն ընդդէմ

ՄՂՈՒԿՆԵՐՈՒ, ԼՈՒԵՐՈՒ, ՃԱՆՃԵՐՈՒ ՈՋԻԼՆԵՐՈՒ, ՄՐՋԻՒՆՆԵՐՈՒ

և այլ այս տեսակ միջատներու համ ճճիներու։ Մանաւանդ պէտք չէ շփոթել

ԶԱԽԵՐԼԻՆ

հասարակ միջատասպան փոշիին հետ։ ԶԱԽԵՐԼԻՆը միմիայն շիշերով կը ծախուի, և երբէք բաց թղթով կամ կշռով։ Ճշմարիտ շիշերը կը կրեն ստորագրութիւն և գործարանին նշանը։

SCHUTZ-MARKE J. Zacherl

Կը ծախուի Ղալաթիա, Քամթօրիաճըի դեղարանը։
Պուրկազ Նաւամատոյցը։
Հէյպէլի, Թոմասիս դեղարանը։
Մեծ կղզի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կազային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենազդու դարման ընդդէմ ստամոքսի և աղեաց հիւանդութեանց։ Կը ներգործեն կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն։

Բրոֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կազառատ, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը։ Այս Ջուրերն, յոյժ հարուստ, կը պարունակեն իրր 5 կրամ աղ մէն մի լիտրի համար։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են ծծմբատ մը կիր և ծծմբատ մը մանեզի, որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալաքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բորասի ածխատ կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրեր կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսին ալքը սաստիկ փոխին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չէզոքացնելով միանգամայն թթուն որ կրնայ գտնուիլ հոն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն։

Անոնց գործածութեամբ, մարսողական գործողութիւնը կը դիւրանայ այն ամէն կարերէ որք կ'արգելուին վիճակ թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ աղեաց մէջ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ գործարանաց կազդուրումն, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Ասկէ կը հետեւի թէ ընդհատական ջերմերէ յառաջ եկած հիւանդութիւնք և աղեաց նուաղութիւնք հիմնովին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'առնու երկաթէն, զոր առատօրէն կը պարունակեն։

„ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա, Մեծ փողոց։

510 ՊՈԼԻՍ

ՆՈՐՈՒԹԻ՛ՒՆ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍԻ 49 ԿՏՈՐՆԵՐ

Ի փոխարէն 25 Ֆրանքի, առանց փոխադրութեան ծախուց, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի և Յունաստանի համար։

Նոր գիւտ արուեստագիտութեան։

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԷՏՔ ՄԸ ԶԿԱՅ ԲՈՒՆ ԱՐԾԱԹԻ, շնորհիւ «Ֆէնիքս» արծաթի նմանութեան, զոր պէտք չէ շփոթել Բրիտանական արծաթին հետ։

«Ֆէնիքս»ը, արտօնագրեալ համայն Եւրոպիոյ համար, իրօք զերծ է եղծանումէ․ չի կորչիր, նոյն իսկ եթէ քարին զարնուի․ միշտ յոյժ ճերմակ կը մնայ, նոյն իսկ եթէ ամբողջ տարի մը քացախի կամ ուրիշ թթուոյ մը մէջ թողուի։ Հետեւաբար բոլորովին նման է բուն արծաթին, որովհետեւ երբէք գունաթափ չ'ըլլար, որ արծաթին միայն յատուկ է։ «Ֆէնիքս»ի սեղանի սպասք առհասարակ կը գործածուին ամեն բարեկեցիկ ընտանիքի, ճաշարանի, սրճարանի, օթեւանի, և ընդհանրապէս ամեն հաստատութեան որ բազմաթիւ պաշտօնեայներ ունի։

«Ֆէնիքս»ի ամբողջ սպաս մը, իրօք ըսքանչելի, կը բաղկանայ 49 կտորներէ որք են․

6 սեղանի դանակներ պողպատեայ լաւ սայրերով
6 պատառաքաղ Ֆէնիքս ամբողջովին, արտօնագրեալ
6 դգալ » » »
6 խահուէի դգալ » » »
6 հաւկթի դգալ » » »
6 շքեղ հաւկթաման
1 սեղանի թէյի պարզուկ, ամբողջովին Ֆէնիքս
1 կաթի դգալ
1 կերակրոյ դգալ, ամբողջովին Ֆէնիքս
2 աղաման
1 սափոր, ամբողջովին Ֆէնիքս, խիստ նրբակերտ
1 շաքարի կամ պղպեղի աման
49 կտոր ընդ ամէնը, որոց գնման համար դիմել միմիայն առ

ԳՐԱՍԵՆԵԱՆ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՌԱՔՄԱՆ
Universal-Versandt-Bureau
Ottakringer-Hauptstrasse, 160 WIEN

Եթէ ղրկուի 25 Ֆրանք, կարելի է նոյն գնով ունենալ սեղանի սպասի 72 կտոր բրիտանական արծաթով։

Արդ, եթէ կ'ուզուի ունենալ լաւ, հաստատուն և գեղեցկական սպասներ, պարզապէս դիմելու է վերոյիշեալ վաճառատան, որ մանուածոյ գներով կը պատրաստէ ընտանեկան տուներու մէջ, որ կ'երաշխաւորէ մեր ամէն բաժանորդներուն ճշմարտութիւնը և յանձն կ'առնու ետ առնուլ այն նիւթերն որք չեն յարմարիր։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ [illegible]

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
111 — ՓՈՂՈՑ ՍԷՆ-ԼԱԶԱՐ, ՓԱՐԻԶ — 111

ԱՊԱՀՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

ԱՄԵՆ ԲԱԺՆԵՒՈՐ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ (Ջետեղում խնայողութեանց)

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ [illegible]

Շահող բաժիններն և տոկոսները կը վճարուի ի Պոլիս յոյժ թեթեւ զեղչով

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ՕԲԻՐՕ ՏԻՄԻԹՐՕԲՈՒԼՕ

Ղալաթիա, Տէյիրմէն-խան, Թիւ 10 եւ 11

Ուրեմն, Դրամատունն ԱՄԵՆՈՒՆ կ'ընծայէ միջոց՝ բոլորովին աննշան գումարով մը՝ ձեռք բերելու շահեր, որովք կրնան հարստութեամբ մրցիլ դարուս երջանիկներուն հետ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆ ԱՄԻՍ

Բաժիններն են 1000 էն մինչեւ 200,000 Ֆրանք

Բաց աստի տոկոսները կը վճարուին ստորագրողին, երբ թէ արժէթղթը կանխիկ գնուած լինէր։

Բուն արժէթղթերը միշտ ստորագրողին տրամադրութեան ներքեւ են։

Ելմտական ամսաթերթը կը պարունակէ ֆրանսական և օտար բաժիններով ամէն վիճակահանութեանց ցուցակներուն կատարեալ հաւաքածոյն։

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Ալասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրք, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին յաւագոյն և իմաստագոյն։ Այսպէս, թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերաբերելով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նսեմացուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂ ՀԱՏՆԵՐէն մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնի։

ՄԱՂՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ։
3. Սրտաբաղխութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և [illegible]
6. [illegible]
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն։

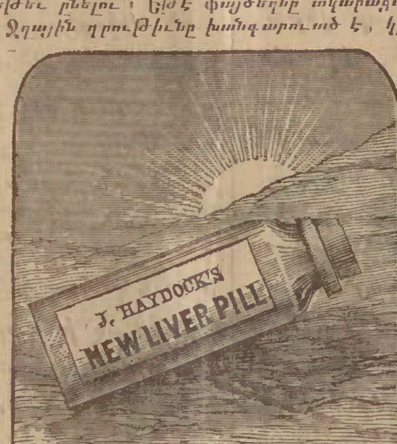

Վերոյիշեալ ամէն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է փայծեղին մէջ, եւ պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատ [illegible] է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղնի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մաղձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խնամութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջղախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատներն ամենազդու դարման են։

Մէն մի տուփ կը պարունակէ քառասուն դեղահատ։ Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով։

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԲՐ ստանալ այս Դեղահատներէն տուփ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը ղրկել «փայծեղն եւ իւր դարմանքը» խորագրով տետրակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻ՛ՒՆ — Կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. [illegible], որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատներ որ կեղծ են։

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15։

507

Հայ վարժուհի մը որ կը խօսի մայրենի հայերէն, Ֆրանսերէն և քիչ մ'ալ ռուսերէն, կը բաղձայ պաշտօն մը գտնել ընտանեաց մէջ, թէ ի Կ. Պոլիս և թէ՛ յօտար երկիր․ փափագողք պէտք է դիմեն խմբագրատունը։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ
ԾԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
Ա. ՄԻԹԱԼՈՎԻՋԻ
ԻՄՕԼԻՎՕ, ԴԱԼՄԱՏԻԱ

Ղալաթիոյ մէջ Մթերանոցն է Մումհանէ, Լօյտ խան, 2.

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրքէմալէ բազարի մօտ Եէնի ճամի դրան կից։

Վերոյիշեալ ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը վայելչական ու խիստ գոհացուցիչ եւ գոյնը միշտ նոյն ու բոլորովին բնական է։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութեանց ու ոմանց իսկ զարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ աստ պատուականութեանը կը հաւասարի։ Ներկի կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանակագոյն, մօրթը չաղտոտեր ու վնասակար նիւթը չպարունակեր։

N. 4.

Տօգթէօր Ժիւբէրին խալսու գանը թէմիզլէյիճի շէքէրլէրի շիմտիյէ գատար մալիւմ օլան պու միսիլլիւ շէքէրլէրին էն ալասը վէ էն էհվէնի տիր։ Շուրուպլարըն իւզլէրինտէ [illegible] շէքէր գուլլանըլմագըն իւզլէրինտէ [illegible] Ֆրանսա հիւքիւմէթինին մալի [illegible] օլմուշ վէ կիւլիւրինտէքի Ժիւբէր վէ Պուլէթին իմզալարը [illegible] Տէբօսու Ղալաթա [illegible] Մ. Ձէրվէթինին մաղազասընտա տըր։

ՏՐ. ԺԻՒԲԷՐԻՆ
ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՅԻՃԻ
ԷՃԶԱՆԷ ՎԷ ԲԱԳԳԱԼ
ՇԷՔԷՐԼԻ ՀԱՊԼԱՐԸ

Բարիսաէ Սէն Լուի խասթախանէսինին թապիպի օլան [illegible] Տօգթէօր Ժիւբէրին գանը թէմիզլէյիճի [illegible] շէքէրլի հապլարը [illegible]

Մուամիլէ [illegible] Ձէրվէթինին մաղազասընտա տըր։

Հէր հալտէ [illegible] Մ. Ձէրվէթինին մաղազասընտա տըր։

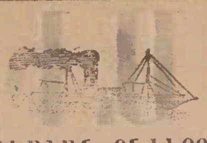

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բոնէի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է «Հաննիբալ» որ օգոստ. 12ին Մարսիլիայէն և օգոստոս 29ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մէնիչէլ որ պիտի մեկնի օգոստ. 27ին։

Ուղեւորաց և ապրանքաց փոխադրութեան

Նաւուղեաց, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻԲՈԹԻ ԲԸԳՈՒԻ
Թիւ 17-18 Փիւչիւք Միլլէթ
Մահճանէ փողոց, Թիւ 141

514

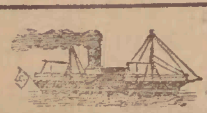

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրը մէյ կը բանին Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պօդնիա	4,600	Բավօնիա	5,000
Պալթիք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սկիթիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտօն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սէրվիա շոգենաւը, նաւապետ Ուայթ, Լիվըրփուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ վերադառնալ Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պօսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Փիւչիւք Հալիլ
փաշա խան Ղալաթիա

511

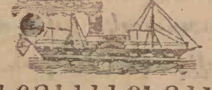

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպամօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օրոնդօ	4,500
Գամէօ	2,400	Օթթօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասսիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Ֆիգօ	2,800
Էրասօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրատօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կլատիօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	',800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Համկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հումպըր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Վասքօ	3,600
Քէլօ	2,000	Ուէստօ	4600
Քօձօ	2,200	Ջէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէնօ	41,0

Ուիլսըն շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասած է։

Բուխս շոգենաւը, նաւապետ Նիլլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ, և ամսոյս 21ին պիտի մեկնի Պոլիս Օտեսա երթալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւնք կ'ընծայուին

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Փիւչիւք Միլլէթ
խան Ղալաթիա

514

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքս
Արարատ	2,500	Բոմլըս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուէյքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Պրէնտոնիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Այա Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուի ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

513

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օմմանիք	4000	Բէրա	3000
Սէսօստրիս	3250	Ալէքսանտրիա	1700
Թիպր	3250	Լոտիւս	800
Մաքնոբա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սէսիլ	700

Ալքսէնէ շոգենաւը, նաւապետ Լուիս, Լիվըրփուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ
Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրփուլ

515

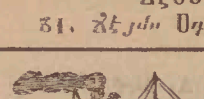

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլաւեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրեան	5500
Արապեան	3700	Իլլիրեան	5500
Պավարեան	6000	Իստրեան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայփրեան	2000	Լիսպօն	800
Տօրօ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսեան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսեան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Անտալուզեան շոգենաւը, նաւապետ Ֆըրէնկ ամսոյս 26ին Լիվըրփուլէ աստ կ'ըսպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի
Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ.
Լիվրփուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ա. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

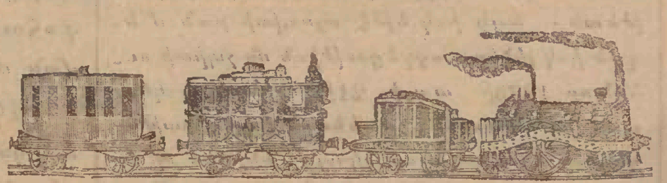

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 1	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ...	7 30	...
Գում—գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41	...
Ենի—գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49	...
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 32	7 54	...
Եետի—գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59	...
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 34	...	—	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 83	7 5	...	...
Եետի—գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 ...	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 48	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 12	11 48	...	1 19	1 48	2 20	2 56	3 25	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 45	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 16	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7	...
Ենի—գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 21	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում—գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 24	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 29	12 10	...	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24	...
	...	...	...	—	...	...	...	...	...	... 38	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց միջեւ։ Ուրբաթ և Կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա։